

relații financiar ~ valutare și comerciale internaționale

SCHIMBURILE ECONOMICE INTERNAȚIONALE ALE ROMÂNIEI

În epoca contemporană când revoluția tehnico-științifică și-a pus amprenta pozitivă, iar ca urmare schimburile economice mondiale au cunoscut și cunosc o dezvoltare fără precedent, în mod obiectiv nici o țară oricare ar fi gradul ei de dezvoltare economică, nu mai poate rămâne în afara circuitului mondial de valori; plecând de la această realitate, România socialistă s-a înscris, din primii ani ai existenței sale, în rândul statelor care participă activ la aceste schimburi.

DINAMICA SCHIMBURILOR ECONOMICE INTERNAȚIONALE

Dinamica creșterii schimburilor economice internaționale rezultă din câteva date statistice, care sînt pe deplin grăitoare: dacă în anul 1880 exporturile mondiale reprezentau în jur de 6.000 milioane dolari, între 1911—1913 acestea au crescut la 18.320 milioane dolari; în ultimele decenii evoluția exporturilor mondiale a fost și mai spectaculoasă, reprezentînd în 1965, numai pentru țările capitaliste, 164.300 milioane dolari, pentru ca zece ani mai tîrziu acestea să crească la 787.500 milioane dolari.

Odată cu instaurarea puterii populare, România s-a încadrat în circuitul mondial de valori materiale și spirituale răspunzînd astfel unei necesități obiective: rezultat al politicii înțelepte a partidului și statului nostru, schimburile internaționale ale României au cunoscut, în special în ultimii zece ani, o dinamică alert ascendentă, înregistrînd, an de an, îmbunătățiri calitative în structura mărfurilor și aria geografică a exporturilor și importurilor. Cîteva date statistice sînt concludente. Comerțul exterior al României a crescut în perioada 1950—1978 în volum total, de 20 ori; în 1978, comerțul exterior a crescut de peste două ori față de 1970, reprezentînd un ritm mediu anual în perioada 1971—1978 de peste 18%. Pe perioada 1965—1978, ritmul mediu anual de creștere a schimburilor economice internaționale ale României a fost de

aproximativ 16%, în timp ce ritmul mediu mondial s-a situat sub 9%. Sintetic, dinamica schimburilor economice internaționale ale țării noastre, pe perioada 1960—1978 rezultă din tabelul nr. 1.

Datele statistice prezentate scot în evidență, evoluția mereu ascendentă a schimburilor economice internaționale ale României, a căror dinamică întrece pe aceea a multor state capitaliste și chiar socialiste. Este de necontestat că un asemenea ritm de creștere al schimburilor internaționale nu ar fi fost posibil de realizat fără activitatea internațională intensă desfășurată de conducerea de partid și de stat pe plan mondial. În Cuvîntarea la încheierea lucrărilor Consfățuirii cu activul de partid și de stat din domeniul comerțului exterior și cooperării economice internaționale, din 14 februarie 1975, secretarul general al partidului arăta: „Aplicînd neabătut în viață orientarea dată de Congresul al XI-lea al partidului, vom

acționa și în viitor pentru extinderea colaborării economice cu toate statele, pentru participarea activă a României la întreaga viață economico-financiară internațională, considerînd că participarea la diviziunea internațională a muncii, la schimburile de valori materiale și spirituale cu alte state, fără deosebire de orînduire socială, constituie o necesitate obiectivă a progresului și civilizației fiecărei țări și, totodată, o contribuție activă la extinderea colaborării între națiuni, la cauza păcii în întreaga lume”. În cadrul aceleiași cuvîntări se subliniază că produsele românești, rezultat al muncii întregului nostru popor, ajung într-un număr mare de state — azi peste 140 — și din tot atîtea state poporul nostru primește diferite produse care îi sînt necesare. Ritmul înalt de dezvoltare al comerțului nostru exterior a avut ca rezultat creșterea ponderii României în ansamblul comerțului mondial, de la 0,37% în 1950, la peste 0,80% în 1978.

Tabelul nr. 1

Dinamica schimburilor internaționale ale României
pe perioada 1960—1978 — ritmuri de creștere (baza 1960).

— milioane lei valută —

	1960	1975	1976	1977	1978
Total comerț exterior	8 189	53 095	60 798	69 773	77 440
— export	100	648	742	852	946
— import	4 302	26 547	30 505	34 894	36 821
	100	617	709	811	856
— import	3 887	26 548	30 294	34 879	40 618
	100	635	779 /	897	1 045

Sursa: Anuarul statistic al Republicii Socialiste România — 1976, p. 373 și urm.; 1977, p. 420 și urm.; 1978, p. 443 și urm.; 1979, p. 490 și urm.

RELAȚII FINANCIAR-VALUTARE

SCHIMBURILE ECONOMICE PE GRUPE DE ȚĂRI

Cu privire la Colaborarea economică internațională cu țările socialiste linia directoare este clar formulată de secretarul general al partidului, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, în Cuvîntarea rostită la Plenara Comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României din 21—22 iulie 1975: „În perioada următoare vom acționa, ca și în trecut, pentru intensificarea colaborării economice cu țările socialiste, acordînd o atenție deosebită înfăptuirii „Programului complex” pe baza principiilor adoptate în comun de țările membre ale C.A.E.R. Consider că obiectivul esențial al colaborării în cadrul C.A.E.R. trebuie să fie accelerarea progresului fiecărei economii naționale, egalizarea nivelului de dezvoltare a tuturor țărilor și creșterea, pe ansamblu, a forței și prestigiului socialismului în lume”

În schimburile economice internaționale ale României un loc important îl ocupă țările socialiste și în primul rînd cele membre ale C.A.E.R.; ritmul de dezvoltare și ponderea pe care o dețin țările socialiste în cadrul comerțului internațional al României rezultă din tabelul nr. 2.

Datele statistice scot în evidență o dinamică mereu ascendentă a schimburilor noastre economice și cu țările în curs de dezvoltare. Dacă în anul 1970 aceste schimburi reprezentau doar 10,15% din totalul comerțului exterior al României, în 1978 ponderea acestor schimburi s-a ridicat la 20,6%. Pe țări, dinamica schimburilor internaționale cu țările în curs de dezvoltare se prezintă potrivit tabelului nr. 3.

Evoluția ascendentă a schimburilor economice ale României a avut ca rezultat pozitiv lărgirea considerabilă a relațiilor comerciale ale țării noastre cu un număr mărit de state cu economie capitalistă dezvoltată. Ponderea ce o dețin aceste state în totalul schimburilor noastre economice rezultă din tabelul nr. 4.

Așa cum se desprinde din documentele de partid, direcțiile de dezvoltare ale schimburilor economice cu țările capitaliste, trasate încă din anul 1973, pot fi astfel sintetizate: găsirea unor soluții adecvate pentru intensificarea în viitor a schimburilor economice cu unele țări mai mici din Europa, îndeosebi, cele în afara Pieței Comu-

ne, cu care dezvoltarea relațiilor economice a mers destul de lent; se va căuta să se evite concentrarea, mai cu seamă a importurilor, într-un număr limitat de țări; de asemenea, se

va urmări dezvoltarea relațiilor economice cu țările din Balcani, fapt ce va conduce la o colaborare și bună vecinătate în această regiune geografică.

Tabelul nr. 2

Dinamica schimburilor internaționale cu țările socialiste

— milioane lei valută —

Țara	1971	1975	%	1978	%
Total comerț exterior	23 222	53 095	100	77 440	100
U.R.S.S.	6 307	9 857	18,6	12 990	16,8
R. D. Germană	1 701	2 909	5,5	5 537	7,2
Cehoslovacia	1 631	2 447	4,6	4 027	5,2
Polonia	928	2 073	3,9	3 342	4,3
Ungaria	839	1 603	3,0	2 483	3,2
Bulgaria	402	1 023	1,9	1 612	2,1
Mongolia	27	34	0,1	47	0,1
Cuba	151	127	0,2	18	0,1
Total țări membre C.A.E.R.	11 986	20 073	37,8	30 076	39,0
R. P. Chineză	1 132	2 164	4,1	3 601	4,7
Iugoslavia	626	1 210	2,3	1 569	2,1
R. S. Vietnam	23	58	0,1	312	0,4
R.P.D. Coreeană	134	185	0,3	217	0,3
Albania	57	81	0,2	112	0,1
Total țări socialiste	13 948	23 771	44,8	35 887	46,6

Tabelul nr. 3

Dinamica schimburilor internaționale cu țările în curs de dezvoltare

— milioane lei valută —

Țara	1971	1975	%	1978	%
Total comerț exterior	23 222	53 095	100	77 440	100
Țări în curs de dezvoltare	2 419	10 318	19,5	16 201	20,6
— din care principalele țări :					
Irak	6	386	0,7	2 111	2,7
Iran	347	1 702	3,2	1 902	2,5
Libia	97	933	1,8	1 856	2,4
Republica Elenă	218	630	1,2	1 271	1,6
Siria	24	402	0,8	890	1,1
Turcia	50	262	0,5	804	1,0
Egipt	207	727	1,4	714	0,9
Liban	177	463	0,9	572	0,7
Algeria	94	408	0,8	517	0,7
India	199	511	1,0	427	0,6
Spania	105	536	1,0	395	0,5
Kuweit	17	360	0,7	282	0,4
Maroc	16	213	0,4	201	0,3
Brazilia	57	267	0,5	198	0,3
Singapore	50	157	0,3	136	0,2

RELAȚII FINANCIAR-VALUTARE

Tabelul nr. 4

Dinamica schimburilor internaționale cu țările capitaliste dezvoltate
— milioane lei valută —

Țara	1971	1975	%	1978	%
Total comerț exterior	25 222	53 095	100	77 440	100
R. F. Germania	2 126	5 039	9,5	6 231	8,0
S.U.A.	533	1 174	2,2	3 889	5,0
Franța	1 310	1 689	3,2	2 421	3,1
Italia	1 372	2 273	4,3	2 345	3,0
Austria	662	1 493	2,8	1 850	2,4
Anglia	995	1 503	2,8	1 839	2,4
Elveția	450	2 068	3,9	1 752	2,3
Japonia	268	1 089	2,1	1 531	2,0
Olanda	370	1 019	1,9	1 524	2,0
Suedia	197	590	1,1	738	1,0
Belgia	273	541	1,0	655	0,8
Canada	99	118	0,2	281	0,4
Israel	179	298	0,6	261	0,3
Norvegia	21	112	0,2	35	0,1
Total țări capitaliste dezvoltate	8 855	19 000	35,8	25 352	32,8

EVOLUȚIA STRUCTURALĂ A SCHIMBURILOR PE GRUPE DE PRODUSE

Lărgirea continuă a ariei geografice a schimburilor economice ale României a fost însoțită, în mod paralel, de o îmbunătățire substanțială a structurii mărfurilor care fac obiectul acestor schimburi; exportul de mărfuri românești — odată cu creșterea sa dinamică — a fost axat pe valorificarea produselor cu grad ridicat de prelucrare — mașini, produse chimice, mărfuri industriale de larg consum — care, au deținut în anul 1978 peste % în totalul exportului, față de 48% în anul 1970; prețul mediu al unei tone de marfă vândută a crescut în această perioadă cu circa 80%, pe ansamblul exportului. Pe grupe de mărfuri structura comerțului exterior a țării noastre se prezintă potrivit tabelului nr. 5.

Din tabelul alăturat rezultă că în anul 1978 trei grupe de produse, rezultat al industrializării intense a țării noastre: — grupa mașini, utilaje, mijloace de transport, grupa produse chimice, îngrășăminte și mărfuri industriale de larg consum — reprezintă, în anul 1978 55% din totalul exporturilor noastre.

PRINCIPIILE FUNDAMENTALE PRIVIND SCHIMBURILE ECONOMICE INTERNAȚIONALE

Activitatea de comerț și cooperare economică internațională, parte componentă a complexului de acțiuni care se desfășoară pentru realizarea planu-

rilor naționale unice de dezvoltare economică-socială a României, urmează liniile directoare rezultate din documentele de partid și de stat, concretizate în norme de drept care formează, în ansamblu, cadrul juridic al acestui domeniu important de activitate. Nu ne propunem să facem o analiză exhaustivă a acestor linii directoare privind activitatea în domeniul schimburilor economice internaționale, ci numai să desprindem unele principii fundamentale referitoare la: necesitatea participării României la schimburile economice internaționale; monopoliul de stat al comerțului exterior; direcțiile și condițiile de promovare a exporturilor și importurilor.

a) **Necesitatea participării României la schimburile economice internaționale.** „În epoca noastră — subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului —, cînd cuceririle științifice și tehnice pun la îndemîna popoarelor imense posibilități de a-și spori avuția materială și spirituală, de a valorifica resursele naturale în folosul societății, dezvoltării relațiilor economice între state, participarea la diviziunea internațională a muncii, formarea și lărgirea cooperării internaționale se impune ca o necesitate obiectivă a progresului fiecărei țări în parte, a dezvoltării civilizației umane în general, ca o condiție esențială a instaurării unui climat de încredere între popoare, de securitate și de pace în lume. Nici o țară care vrea să progreseze, să beneficieze de rodul cuceririlor științei și tehnicii contemporane și în același timp, să-și aducă contribuția la soluționarea marilor probleme ce confruntă omenirea, nu poate rămîne în afara acestui progres“.

Așadar, în epoca contemporană, în care revoluția tehnico-științifică a determinat o adîncire a diviziunii inter-

Tabelul nr. 5

Structura comerțului exterior a României pe grupe de mărfuri, în %

	1975		1978	
	Export	Import	Export	Import
TOTAL	100,0	100,0	100,0	100,0
din care:				
Mașini, utilaje, mijloace de transport	25,3	34,7	28,4	37,1
Combustibil, materii, minerale, metale	22,3	38,2	22,4	37,7
Produse chimice, îngrășăminte, cauciuc	10,8	6,5	9,2	6,7
Materii prime nealimentare și produse prelucrate	6,3	8,4	5,7	6,5
Materii prime și mărfuri alimentare	16,3	7,7	14,3	6,9
Mărfuri industriale de larg consum	16,1	3,8	17,4	3,7

RELAȚII FINANCIAR-VALUTARE

naționale a muncii, nici un stat, oricât de bogat și înzestrat industrial ar fi, nu poate să rămână în afara circuitului economic mondial, deoarece nu este posibil să producă și să-și satisfacă în întregime, necesitățile interne, în continuă diversificare; fiecare națiune are ceva de primit și de dat în circuitul internațional de valori, de cunoștințe și servicii.

Proiectul de Directive al Congresului al XII-lea al Partidului Comunist Român arată că cincinalul 1981—1985 pune un accent deosebit pe problemele legate de perfecționarea comerțului nostru exterior, a colaborării și cooperării cu alte state, acestea constituind o parte inseparabilă a activității generale pentru înfăptuirea Programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate.

Principiul fundamental al relațiilor economice cu statele lumii rezultă cu o claritate deosebită din Proiectul de Directive: „În dezvoltarea economico-socială în ritm înalt a României, un rol deosebit de important vor juca intensificarea activității de colaborare și cooperare a țării noastre cu țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, cu toate statele lumii, inclusiv cu țările capitaliste dezvoltate, lărgirea continuă a schimburilor comerciale și a cooperării în producție și în domeniul tehnico-stiințific, perfecționarea continuă a întregului nostru comerț exterior. Se va urmări realizarea unei balanțe comerciale excedente, care să asigure o balanță de plăți echilibrată, consolidarea rezervelor valutare ale țării. Tara noastră va pune la baza relațiilor economice și a cooperării cu alte state principiile respectării independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc. România va promova cu consecvență dezvoltarea colaborării economice cu țările membre ale C.A.E.R., cu toate țările socialiste, care vor deține în continuare ponderea principală în comerțul nostru exterior. Se vor amplifica și diversifica relațiile economice cu celelalte state ale lumii, participarea României la diviziunea internațională a muncii, la schimbul mondial de valori“.

Aplicarea plenară a principiilor fundamentale ale raporturilor economice internaționale impune tot mai puternic cerința formării unui nou tip de relații între state, bazate tocmai pe principiile enumerate mai sus.

b) **Monopolul de stat** al activității de comerț exterior este instituit prin art. 9 din Constituție, fiind reiterat și prin Legea contractelor economice care la art. 49 prevede: „Activitatea de comerț exterior și de cooperare economică internațională constituie monopol de stat și se desfășoară potrivit **politicii** partidului și statului privind

lărgirea și diversificarea relațiilor economice externe, în concordanță cu prevederile planului național unic de dezvoltare economico-socială“.

Principiul monopolului de stat al activității de comerț și cooperare economică internațională se materializează prin autorizarea unui număr restrâns de unități socialiste să desfășoare asemenea activități; astfel, Legea contractelor economice, la art. 60 stabilește că contractele externe de export, import și cooperare economică internațională se încheie de către întreprinderile de comerț exterior, precum și de către centrale, unități producătoare, executante de lucrări sau prestatoare de servicii autorizate, potrivit legii, să efectueze operații comerciale pe piața externă.

c) **Direcțiile de dezvoltare a comerțului și cooperării economice internaționale** sînt înscrise atît în Proiectul de Directive al Congresului al XII-lea al P.C.R., cît și în Legea contractelor economice. Proiectul de Directive prevede că în cincinalul 1981—1985 se va implica o dinamică susținută **exportului**, care va spori cu 60—71% față de realizările cincinalului actual, urmărindu-se creșterea ponderii mărfurilor cu un grad înalt de prelucrare; produsele industriei construcțiilor de mașini, industriei chimice și industriei ușoare vor reprezenta în 1985 peste 65 la sută din totalul exportului. Vor fi organizate capacități care să realizeze — în exclusivitate sau în cea mai mare parte — produse destinate exportului. Cu privire la **import** se prevede că în cincinalul 1981—1985 fondurile valutare vor fi destinate pentru asigurarea volumului sporit de materii prime de bază, precum și pentru achiziționarea unor mașini, utilaje, instalații și altor produse necesare economiei naționale.

În raporturile economice externe **cooperarea economică și tehnico-stiințifică** va ocupa un loc tot mai important. O atenție deosebită se va acorda cooperării și specializării în domeniul construcțiilor de mașini, în cadrul unor schimburi echilibrate, care să contribuie la accelerarea progresului tehnic și creșterea eficienței economice. De asemenea, se va urmări dezvoltarea cooperării cu alte țări, menite să asigure, pe termen lung și în condiții avantajoase, satisfacerea cerințelor de materii prime ale economiei naționale în plină dezvoltare.

Pentru stabilirea raporturilor economice, Proiectul de Directive indică intensificarea preocupărilor pentru realizarea de **acorduri și înțelegeri de lungă durată** — atît în domeniul aprovizionării materiale, cît și al desfaceării producției — care să dea posibilitatea unităților noastre economice să-și organizeze activitatea în bune condiții și într-o perspectivă largă, în vederea obținerii unei înalte eficiențe economice.

Legea contractelor economice, constituind cadrul juridic al raporturilor economice dintre organizațiile socialis-

te române, precum și dintre acestea și parteneri străini, în preambulul capitolului III „Contracte de comerț exterior și de cooperare economică internațională“ statuează că: „relațiile comerciale cu țările socialiste membre ale C.A.E.R. se desfășoară pe baza prevederilor „Statutului C.A.E.R.“, în cadrul convențiilor multilaterale și condițiilor generale de contractare specifice diferitelor domenii de activitate și trebuie să conducă la lărgirea schimburilor economice, extinderea specializării în producție și intensificarea corespunzătoare a relațiilor de cooperare, egalizarea nivelurilor de dezvoltare“. De asemenea, se arată în lege că „în cadrul raporturilor comerciale cu celelalte țări socialiste, se va asigura, pe baza acordurilor pe termen lung și a altor înțelegeri încheiate cu aceste țări, intensificarea schimburilor economice și a acțiunilor de cooperare, în condiții reciproc avantajoase, care să contribuie la dezvoltarea accentuată a economiilor naționale ale fiecărei țări“. Referindu-se la activitatea de comerț exterior cu țările în curs de dezvoltare se face precizarea că se va urmări, în concordanță cu acordurile încheiate cu aceste țări, valorificarea potențialului economic al fiecărei țări în cadrul unor schimburi echilibrate, „satisfacerea intereselor reciproce de forme noi și eficiente de cooperare, lichidarea subdezvoltării, promovarea unor relații economice echitabile în viața internațională“. Pornind de la principiile coexistenței pașnice între state cu orînduirii sociale diferite, relațiile de comerț exterior cu țările capitaliste dezvoltate se realizează în cadrul acordurilor și a altor înțelegeri încheiate cu aceste state, pentru înlăturarea practicilor discriminatorii sau restrictive și promovarea largă a schimbului de mărfuri și tehnologii moderne, a acțiunilor de cooperare în producție și comercializare a mărfurilor.

În domeniul cooperării Legea contractelor economice prevede următoarele: „În dezvoltarea relațiilor economice externe cu toate țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare și celelalte state se va asigura promovarea largă a acțiunilor de cooperare în producție și a celorlalte forme de cooperare economică internațională și, pe această bază, realizarea echilibrului între importuri și exporturi, îndeosebi prin încheierea de contracte în contrapartidă pe termen lung. Importurile de instalații, mașini, utilaje și subansamble se vor angaja cu precădere în cadrul acțiunilor de cooperare și a acțiunilor de export în contrapartidă de produse din ramura construcției de mașini“ (art. 51, alin. 1 și 2).

REGLEMENTAREA RELAȚIILOR FINANCIAR-VALUTARE EXTERNE

În lumina principiilor fundamentale privind schimburile economice internaționale ale României, relațiile financiar-valutare externe au căpătat o reglementare judicioasă prin Legea fi-

națelor nr. 9/1972, modificată prin Legea nr. 2/1979, publicată în B. Of. nr. 59/1979.

Ca o confirmare a legăturii indestructibile care există între schimburile economice internaționale și relațiile financiar-valutare externe, Legea finanțelor, la art. 121 prevede că „Producția pentru export, precum și efectuarea exporturilor trebuie astfel realizate încât să asigure resursele necesare pentru importuri și sporirea rezervelor în valută ale statului, să conducă la îmbunătățirea continuă a eficienței economice, a rentabilității unităților producătoare și de comerț exterior, la creșterea venitului național și, pe această bază, la consolidarea puterii de cumpărare a monedei naționale atât pe plan intern cit și în raport cu alte monede”.

Pentru realizarea acestui imperativ, așa cum prevede Programul de Program-Directivă de cercetare științifică, „vor trebui investigate mai profund fenomenele și tendințele noi din economia mondială, căile restructurării diviziunii internaționale a muncii, ale afirmării noii orinduri economice internaționale”. În continuare, Programul de Program-Directivă stabilește că „În acest cadru, vor fi intensificate cercetările privind participarea economiei românești la circuitul economic mondial, realizarea unui comerț exterior de înaltă eficiență, asigurarea condițiilor pentru trecerea la convertibilitatea internațională a leului”.

a) **Instrumentele de planificare.** Prin art. 123 din Legea finanțelor se stabilește că activitatea financiar-valutară se desfășoară pe baza unui sistem unitar de planuri, care cuprinde: a) balanța de plăți externe; b) planul de încasări și plăți în valută al întreprinderilor, centralelor, ministerelor și celorlalte organe centrale și locale; c) balanța creanțelor și angajamentelor externe.

Balanța de plăți externe, potrivit art. 124 din legea amintită, se elaborează de către Ministerul Finanțelor, Comitetul de Stat al Planificării, Ministerul Comerțului Exterior și Cooperării Economice Internaționale și bănci, împreună cu ministerele și celelalte organe centrale, în corelare cu indicatorii planului național unic de dezvoltare economico-socială și bugetului de stat, în condiții de echilibru valutar; ea se întocmește pe relații, cu desfășurarea sarcinilor de încasări și plăți în valută pe ministere și alte organe centrale titulare de plan și se aprobă odată cu planul național unic de dezvoltare economico-socială, anual și cincinal, iar repartizarea indicatorilor pe trimestre se aprobă odată cu indicatorii economici.

Revine ca sarcină Băncii Române de Comerț Exterior să organizeze evidența privind executarea balanței de plăți externe și să prezinte lunar Ministerului Finanțelor, Ministerului Comerțului Exterior și Cooperării Economice Internaționale și Comitetului

de Stat al Planificării situația realizării acesteia.

Planul de încasări și plăți în valută al ministerelor, celorlalte organe centrale și locale, centralelor, întreprinderilor și instituțiilor se elaborează în corelare cu celelalte proiecte de plan economic și financiar și balanța de plăți externe și cuprinde totalitatea încasărilor și plăților în valută. Aceste planuri se desfășoară de către ministerele și celelalte organe centrale și locale pe întreprinderi de comerț exterior.

Organizarea evidenței, întocmirea lunară și trimestrială a situației realizărilor, precum și răspunderea încasării integrale și la timp a drepturilor valutare revine întreprinderilor, centralelor, ministerelor și celorlalte organe centrale și locale. Organele de conducere colectivă analizează modul de îndeplinire a planurilor de încasări și plăți în valută și stabilesc măsurile necesare pentru respectarea echilibrului valutar planificat.

Pentru exportul complex constituit din executarea de obiective complete, lucrări de construcții-montaj și alte lucrări similare ministerele și celelalte organe centrale care au în subordine întreprinderi care realizează la extern asemenea obiective au obligația:

— să raporteze Consiliului de Miniștri, în termen de 30 de zile de la datele prevăzute în contracte pentru încheierea lucrărilor, situația fiecărui obiectiv cu valoare de peste 100 milioane lei valută și modul cum au fost realizați indicatorii economici și financiari-valutari aprobați;

— să analizeze, în cadrul consiliilor de conducere modul de realizare a indicatorilor economici și financiari-valutari aprobați pentru lucrările cu valori de până la 100 milioane lei valută.

Potrivit art. 131 din Legea finanțelor, Ministerul Comerțului Exterior și Cooperării Economice Internaționale, Comitetul de Stat al Planificării și Banca Română de Comerț Exterior răspund de realizarea balanței de plăți externe, urmăresc și analizează periodic modul de realizare a încasărilor din export și a plăților pentru import. Trimestrial, raportează Consiliului de Miniștri asupra modului cum a fost realizat planul de încasări și plăți în valută de către fiecare minister, organ central sau local și propun măsuri pentru menținerea echilibrului valutar planificat.

Balanța creanțelor și angajamentelor externe este reglementată prin art.

134—136 din Legea finanțelor. Ea cuprinde drepturile și obligațiile față de străinătate la un moment dat din activitatea de export, import și cooperare economică internațională, executări de lucrări, prestări de servicii, turism și din alte activități, precum și creditele externe primite și acordate, dobânzile și comisioanele aferente, participațiile la societăți mixte și organisme financiar-bancare internaționale, disponibilitățile în valută în străinătate și disponibilitățile partenerilor externi la băncile din România și alte drepturi și obligații valutare în relațiile cu străinătatea. Se elaborează de Ministerul Finanțelor, Comitetul de Stat al Planificării, Ministerul Comerțului Exterior și Cooperării Economice Internaționale și bănci, pe țări și relații, cu eșalonarea pe ani și se prezintă Consiliului de Miniștri odată cu planurile cincinale și anuale.

b) **Relațiile de credite și decontare externe.** Art. 137 din Legea finanțelor stabilește principiul general potrivit căruia relațiile de credite externe se stabilesc fie pe bază de contracte externe, fie prin tratate internaționale (acorduri, convenții și alte înțelegeri), cu respectarea dreptului intern; acordarea și primirea de credite externe se efectuează prin bănci și prin întreprinderi de comerț exterior, iar resursele necesare acestora pentru acordarea de credite externe, inclusiv cele în cadrul convențiilor sau acordurilor guvernamentale se asigură prin credite bancare; disponibilitățile din credite externe primite se utilizează potrivit prevederilor din planurile de credite aprobate.

Art. 141 din Legea finanțelor obligă întreprinderile de comerț exterior să prevadă în contractele de export-import, cooperare economică internațională, turism, prestări de servicii, transporturi și expediții internaționale garanții ferme, modalități de decontare, condiții de plată și de credit care să asigure încasarea integrală și la termen a tuturor drepturilor în valută și realizarea obligațiilor asumate. Aceste unități răspund pentru neincasarea sumelor în valută la termenele stabilite prin contractele externe, de executarea garanțiilor și îndeplinirea actelor procedurale necesare pentru recuperarea tuturor creanțelor și executarea drepturilor cuvenite.

dr. AL. DETEȘAN
dr. D. POROJAN

RELAȚII FINANCIAR-VALUTARE

conjunctura pe piața valutară și de capital

Incertitudinile persistă pe piețele internaționale de schimb valutar și de capital

După o perioadă de relativă acalmie în semestrul I/1979, în ultimele luni s-a semnalat o recrudescență a fenomenelor de criză pe piețele valutare și de capital internaționale concretizate în noi scăderi ale cursului dolarului, creșterea nivelului dobinzilor și majorarea fără precedent a prețului aurului. Concomitent, la bursele de valori occidentale s-au înregistrat scăderi sensibile ale cursului acțiunilor. Situația este cu atât mai îngrijorătoare cu cât, în perspectivă, nu se întrevede depășirea incertitudinilor care vor constitui, probabil, dominantă spațiului monetar-financiar internațional în următoarele luni.

Un fenomen cu ample repercusiuni este „noua rundă” de scădere a cursului dolarului. Tendința evidentă începând cu august a.c. a amplificat presiunile speculative pe piețele valutare, iar acestea din urmă au accentuat scăderea cursului dolarului. Este cunoscut, de asemenea, că în conformitate cu hotărârile țărilor membre ale O.P.E.C. din iunie a.c., o scădere a cursului mediu ponderat al dolarului de peste 5% poate declanșa discutarea unei noi majorări a prețului țițeiului. Totuși, în octombrie 1979, conform formulelor de calcul utilizate de experții O.P.E.C. (doi indici valutari privind cursul efectiv al dolarului, unul pe baze strict monetare, iar al doilea ponderat cu structura pe țări a importurilor țărilor membre ale O.P.E.C.) cursul dolarului scăzuse, față de iunie 1979, cu numai 3—3,5%, adică sub punctul de declanșare a unei eventuale majorări a prețului țițeiului.

Măsurile antiinflaționiste luate de autoritățile monetare americane în primele zile ale lunii octombrie a.c. (majorarea la nivelul record de 12% a taxei oficiale a scontului și introducerea de noi măsuri restrictive în domeniul creditului) au reușit să tempereze, pentru moment, presiunile speculative asupra dolarului. Perspectiva nu este însă clară. Pe de o parte o serie de oficialități occidentale, precum și reprezentanți ai cercurilor de afaceri, și-au exprimat satisfacția față de măsurile anunțate, apreciind că ele constituie semnul unei angajări evidente a autorităților americane pe calea combaterii inflației și a menținerii integrității dolarului; în acest sens, s-a apreciat că recențele măsuri se vor dovedi — datorită caracterului lor restrictiv — mai eficace decât programul de sprijinire a dolarului anunțat în noiembrie 1978. Pe de altă parte, unii experți occidentali (ca Paolo Levy, președintele FO-REX-ului Italian) consideră că măsurile monetare restrictive anunțate în octombrie a.c. nu sînt suficiente pentru a restabili încrederea în moneda americană. De altfel, recent autoritățile americane au anunțat contractarea unui nou împrumut extern, în mărci vest-germane, prin lansarea de obligațiuni ale guvernului american pe piața capitalurilor din R.F. Germania. Modul în care vor acționa toate aceste măsuri în sprijinul dolarului rămîne, deci, o chestiune deschisă, cu atât mai mult cu cât nu este exclus ca, în actualul context conjunctural, înăsprirea restricțiilor monetare să transforme minirecesiunea — de care se vorbește în prezent — într-o criză de amploare.

Un efect sigur al măsurilor antiinflaționiste luate de autoritățile americane va fi majorarea considerabilă a dobinzilor pe piețele de capital din S.U.A. Deja rata dobinzii preferențiale (dobînda percepută de băncile comerciale americane la împrumuturile acordate clienților lor de bonitate certă) a atins nivelul record al tuturor timpurilor de 13%. La împrumuturile acordate clienților obișnuiți, de mai mică notorietate, rata dobinzii percepută de băncile americane este de 17—19%, ceea ce va descuraja,

desigur cererea de credite. Majorarea dobinzilor pe piața monetară americană s-a reflectat asupra majorării dobinzilor la eurodolari (rata dobinzii la depozitele pe 6 luni este în prezent de circa 15%).

Desigur, la asemenea rată a dobinzii, activele în dolari prezintă o mai mare atractivitate, dar marja de avantaj este discutabilă, cel puțin din două considerente. În primul rînd, este posibil ca majorarea dobinzilor de către autoritățile monetare americane să fie urmată de hotărîri similare din partea autorităților monetare ale celorlalte țări capitaliste dezvoltate, reducîndu-se astfel diferența de dobîndă care este în favoarea dolarului. Deja s-a anunțat intenții în această direcție și nu poate fi exclusă posibilitatea declanșării unui „război al dobinzilor”, prin escaladarea reciprocă a taxelor de scont.

În al doilea rînd, în aprecierea comparativă a nivelului dobinzilor din diferite țări, trebuie să se aibă în vedere rata reală a dobinzii (rata nominală a dobinzii mai puțin rata anuală a inflației). Pornind de la acest ultim considerent, specialiștii apreciază că, datorită unei rate a inflației de cca. 13% în prezent, un nivel al dobinzilor de peste 15% în S.U.A. nu este deosebit de ridicat și, prin urmare, influența pozitivă asupra dolarului este limitată. Totuși, nivelul dobinzilor pe piețele naționale și internaționale de capital este determinat de o multitudine de factori, fiind dificil, în consecință, de apreciat cu exactitate care va fi situația în următoarele luni.

Gravitatea incertitudinilor care planează asupra spațiului monetar financiar internațional, în general asupra economiei mondiale, este reflectată de majorarea substanțială, dincolo de orice limite explicabile prin rațiuni economice, a prețului aurului. Un prim factor general de incertitudine îl constituie agravarea procesului inflaționist în toate țăările occidentale, inclusiv în cele care reușiseră momentan să pună sub control creșterea prețurilor (Japonia, Elveția și R.F. Germania). Atmosfera de incertitudine este amplificată de continuarea unei rate înalte a inflației chiar în perioadele de încetinire a creșterii economice (așa-numita stagflație), situație care pune autoritățile țărilor capitaliste în fața dilemei inflație-șomaj. Un al doilea factor de incertitudine este legat de recrudescența tendințelor protecționiste. În special odată cu generalizarea recesiunii economice. Încercarea de a rezolva prin protecționism dificultățile economice ar conduce la o depresiune economică mondială de talia celei din 1929, cu toate consecințele negative care decurg de aici. Un al treilea factor de incertitudine privește situația arovisionării cu țiței, care rămîne deosebit de fragilă. De asemenea, nu este exclusă, așa cum s-a arătat, o nouă majorare a prețului țițeiului avînd în vedere scăderea cursului dolarului. În sfîrșit, incertitudinile sînt generate de poziția multor țări în curs de dezvoltare, serios afectate de majorarea prețului țițeiului și de apropiata recesiune economică. Datoria publică externă a acestor țări a ajuns în 250 miliarde dolari, dublu față de 1973, iar cercurile bancare occidentale apreciază că rambursarea acestei datorii va cunoaște momente de tensiune în perioada următoare.

Într-o asemenea climat de incertitudine aurul constituie plasamentul cel mai indicat. Recenta „febră a aurului” — fără precedent în istorie, în opinia presei de specialitate occidentale (dublarea prețului, pe parcursul a zece luni, de la 218 dolari pe uncie la începutul anului 1979, la peste 440 dolari pe uncie în primele zile ale lunii octombrie 1979) deși s-a suprapus cu scăderea cursului dolarului, are, deci, o semnificație mai largă, dincolo de corelația directă aur-dolar. Așa cum se arată în săptămînalul american Newsweek (1 octombrie 1979) perspectiva aurului depinde de perspectiva economiei mondiale: „dacă se va rezista presiunilor inflaționiste și recesioniste și se va promova cooperarea internațională, facilitîndu-se ieșirea din criză, atunci acest lucru va atenua incertitudinile. În caz contrar noua febră a aurului și temerile pe care ea le reflectă va continua în anii care urmează.

Mugur ISĂRESCU
I.E.M.

Designul, ca factor de producție și export de inteligență

R. P. UNGARĂ

Pornind de la aportul tot mai substanțial pe care designul industrial îl aduce azi la continua îmbunătățire a calității producției, la creșterea competitivității prin linia stilistică, prin finisajul de bun gust și forma cât mai adecvată funcției produsului, în R.P. Ungară a fost desemnat prin hotărâre a Consiliului de Miniștri organul însărcinat cu promovarea și coordonarea aplicării designului în activitatea economică, și anume: „Consiliul pentru designul formelor industriale“.

Sarcina de bază a Consiliului este creșterea eficienței în realizarea liniei stilistice a produselor prin formularea conceptelor de stilizare, a normelor teoretice și practice privind realizarea formelor industriale. El urmărește la nivel național activitatea organelor implicate în munca de design industrial, dezbate programele de pregătire a cadrelor de specialitate, programele de lucru curente și de perspectivă, organizează activitatea concretă de design, fiind în subordinea Oficiului de stat pentru dezvoltare tehnică. Un al doilea organism de importanță națională în promovarea designului industrial este „Centrul de informare pentru proiectarea formelor industriale (Information Centre for Industrial Form Design), înființat în 1977, ce își propune să răspîndească experiența înaintată și valorile designului industrial, să asigure fluxuri permanente de informații între producători și beneficiari.

Ca organ al Camerei de Comerț Ungară centrul pune la dispoziția membrilor camerei literatură de specialitate, organizează diferite manifestări ce prilejuiesc întâlniri ale designurilor cu producătorii și utilizatorii produselor, schimburi de experiență, demonstrații, lectorate privind aportul designului în creșterea calității produselor. Centrul ține evidența specialiștilor în design, a produselor realizate în țară cu o linie formal-estetică deosebită. Informații de specialitate sînt difuzate prin publicația „Forme industriale“ cu apariție la fiecare 2 luni.

Un al treilea organism implicat în promovarea designului este „Departamentul de estetică industrială“ al Inspectoratului pentru arte industriale, care acordă sprijin în rezolvarea problemelor concrete de profil, respectiv găsirea celor mai adecvați designeri pentru diferite lucrări și stabilirea remunerației. Departamentul participă, de asemenea, la activitatea comitetului de acordare a distincțiilor de produse de înaltă calitate.

Dintre lectoratele organizate de Centrul de design în ultimii ani se numără: „Designul în Anglia, Austria, Italia“. „Aprecierea calității produselor în țările scandinave“ etc.

Prin sprijinul acordat promovării designului, Camera de Comerț Ungară vizează să convingă producătorii industriali asupra faptului că în prezent designul este o formă a exportului de inteligență.

Începînd din acest an pe lângă Centrul de design va funcționa la Budapesta o expoziție permanentă și un centru de informații care va adăposti după caz și expoziții tematice de profil.

Dintre producătorii ce s-au distins în promovarea designului pot fi amintite: Uzinele de autoturisme Ikarus, firmele Videoton, Medicor, Uzinele de instrumente Labor, uzinele industriei de sticlă și ceramică fină.

R. D. GERMANĂ

Încă la începutul decadei '70 în R.D. Germană modelarea produselor a obținut o serie de succese datorită contribuției aduse, alături de alți factori, de către Deutsches Amt für Messwesen und Warenprüfung — DAMW (Oficiu pentru metrologie și controlul mărfurilor) care are o serie de sarcini pe linie de stat după cum urmează:

— răspunde pentru stabilirea liniei de dezvoltare, respec-

tiv a condițiilor de dezvoltare a modelării produselor conform cerințelor, sprijină cercetările fundamentale și activitățile de prognoză în vederea obținerii cunoștințelor necesare;

— elaborează normative de calitate la modelarea produselor, conform cerințelor rezultate din condițiile de dezvoltare științifică, tehnică, culturală și economică;

— exercită controlul de stat de calitate în legătură cu aplicarea și dezvoltarea modelării produselor. În acest scop DAMW impune producătorilor aplicarea normativelor de stat de calitate și controlează dacă se acordă suficientă atenție modelării produselor în stadiul de cercetare și dezvoltare și la realizarea produselor finite; acordă calificative de stat pentru calitatea produselor;

— promovează generalizarea experiențelor și cunoștințelor noi în domeniul modelării produselor, editează publicații și mijloace de informare speciale, organizează expoziții în țară și în străinătate avînd ca temă modelarea produselor și totodată îndeplinește și funcția de organ central din domeniul documentării și informării în R.D.G. pentru problemele modelării produselor;

— urmărește modul în care se asigură pregătirea și ridicarea calificării cadrelor corespunzător cerințelor în domeniul modelării produselor.

La începutul anului 1978 Consiliul de Miniștri al R.D.G. a luat măsuri pentru promovarea activității de modelare a produselor. În acest context pentru prima dată la ediția de primăvară a Tîrgului de la Leipzig 1978 a fost acordată distincția „GUTES DESIGN“ pentru produse create la un înalt nivel de către întreprinderile din R.D.G. potrivit criteriilor următoare:

— calitatea de creație a produselor trebuie să corespundă nivelului internațional de vîrf;

— produsul trebuie să corespundă din punct de vedere tehnic, funcțional și de performanță cel puțin nivelului internațional mediu;

— produsul trebuie realizat pe baza unei eficiențe ridicate (tehnologii moderne, importante economii de materiale);

— produsul să corespundă cerințelor legislației de protecție a desenelor și modelelor industriale și să fie rodul unei activități de creație proprie.

Distincția este acordată de către un juriu din care fac parte reprezentanți ai Oficiului pentru modelarea produselor industriale, Oficiului pentru invenții, precum și ai institutelor de învățămînt superior și de specialitate.

La ediția menționată distincția a fost acordată pentru 50 de produse din care 23 din domeniul tehnic și 27 bunuri de consum.

INDIA

Guvernul indian a creat în 1961 Institutul național de design (NID) ca o instituție de cercetare, de prestări de servicii, de formare în materie de design industrial și de comunicare vizuală.

Sarcina sa constă în prezentarea, într-o manieră cât mai complet posibilă, a unei abordări multidisciplinare a designului industrial pentru a rezolva problemele complexe pe care le pune exigențele producției contemporane.

În 1969 un alt centru de învățămînt pentru design industrial a fost deschis la Bombay, pe lângă Institutul indian de tehnologie (IIT). Este vorba de un Centru de design care organizează cursuri pentru informarea studenților de la secția de electromecanică. În prezent, cursul este completat de elemente de comunicare vizuală și de estetică a mediului ambiant.

Institutul național de design (NID) oferă în afara unui program de educația profesională, servicii de consultații în materie de estetică industrială de comunicare vizuală și de estetică a mediului înconjurător;

Designul industrial: Creatorii de la NID realizează modelele de produse pentru diferite ramuri industriale și organizații ale sectoarelor publice și privat, cum ar fi: mașini-unelte și unelte mecanice portative; produse destinate transporturilor, în special de transport individual și de transport în comun, precum și interioare de vehicule de transport în comun; aparate electrice menajere, materiale electronice pentru spectacole, tacîmuri și ustensile de bucătărie; mașini și utilaje agricole; ambalaje pentru industrie

și pentru consumator; materiale de învățămînt; mobilier și material pentru școli, spitale, birouri de poștă, birouri publice și private, mobilier de menaj; mobilier și materiale pentru domeniul public: bănci, stații de autobuz; lampare publice; jucării și materiale sportive; ceramică industrială și în special faianță, porțelan, instalații sanitare, ceramică artistică; țesături și motive textile pentru decorații interioare și de îmbrăcăminte realizată manual sau mecanic; covoare; motive pentru textile; îmbrăcăminte.

Comunicare vizuală. Serviciile oferite de NID în acest domeniu se referă la: programe de identitate grafică pentru întreprinderi; documentare, broșuri, manuale și publicații de întreprindere destinate promovării; reprezentare grafică pentru ambalaje; concepție grafică de informare pentru educație estetică industrială și materiale de învățămînt; concepție și cercetare în materie de tipografie; machete publicitare pentru expunere exterioară, animație de film, publicitate și filme de TV, documentare; filme educative și filme destinate programelor de formare industrială; machete de timbre poștale; servicii fotografice pentru publicitate și expoziții; documentație fotografică privitoare la produse, arhitectură, mediul industrial.

Estetică ambientală. Realizările NID în acest domeniu se referă la: expoziții, în special pavilioane naționale la târgurile internaționale; magazine și etalare interioare pentru unități comerciale și birouri de administrație publică; arhitectură peisajeră a zonelor publice; planificare estetică a aeroporturilor; hoteluri (interioare, grafică, amenajări etc.).

dr. L. MUREȘAN

În actualitate

Centralele de comerț exterior cu autofinanțare

Centralele sovietice de comerț exterior cu autofinanțare făcînd parte din sistemul Ministerului de Comerț Exterior sînt constituite după principiul sectorial, ce se regăsește în întregul sistem de organizare al economiei naționale a U.R.S.S. Ele sînt specializate în efectuarea de operațiuni de export-import pentru o ramură sau subramură a economiei naționale.

Trebuie remarcat faptul că prin constituirea centralelor de comerț exterior cu autofinanțare nu s-a făcut o fuziune a organizațiilor existente, prin pierderea personalității juridice a unităților constituente, ci prin restructurarea activității organizațiilor existente, prin accentuarea principiului autofinanțării și întărirea puterii lor juridice.

Unitățile componente ale centralelor comercializează mărfuri din nomenclatorul stabilit pentru centrală, ele avînd dreptul de a semna la cererea și în numele centralei de comerț exterior contracte de comerț internațional și de a transmite în numele centralei, comenzi de mărfuri pentru export furnizorilor interni.

Dreptul de a constitui firme specializate de comerț exterior rămîne Ministerului Comerțului Exterior, care conduce în fapt și centralele de comerț exterior, cu participarea ministerelor și departamentelor sectoriale, dar fără a se crea o dublă subordonare centralelor.

În același timp Ministerul Comerțului Exterior asigură o largă participare a ministerelor și departamentelor de ramură în luarea deciziilor în cadrul centralelor de comerț exterior, vizînd măsuri conjugate pentru realizarea fondului de marfă contractat și a prestărilor de servicii angajate de partea sovietică, specializarea și concentrarea producției destinate exportului, ca și în producția de subansamble pentru produsele de export, reducerea importului de mărfuri a căror producție poate fi organizată în țară.

Statutul fiecărei firme specializate este aprobat de directorul general al centralei de comerț exterior respective avînd în vedere statutul tip elaborat pentru acest gen de

întreprinderi. Statutul centralei de comerț exterior, aprobat prin Hotărîre a Consiliului de Miniștri a U.R.S.S. la 31 mai, 1978 stabilește normele și modalitățile de semnare a tranzacțiilor de comerț exterior în numele centralei de comerț exterior.

În ceea ce privește conducerea activității centralelor statului subliniază întărirea rolului jucat de ministerele și departamentele de ramură, de marile întreprinderi și complexe industriale în conducerea centralei prin crearea consiliului de administrație al centralei.

Consiliul de administrație, ca organ de conducere al societăților anonime este cunoscut în dreptul sovietic și în practica organizării operațiunilor de comerț exterior încă din 1922, Codul civil al R.S.F.S.R. din 1922 conținînd numeroase articole privitoare la statutul juridic al consiliului de administrație al societăților anonime.

Printre sarcinile principale ce revin consiliului de administrație sînt:

1. realizarea planului de comerț exterior al centralei;
2. studierea și utilizarea conjuncturii de piață;
3. creșterea exporturilor, lărgirea nomenclatorului, ridicarea calității mărfurilor exportate.

Deciziile consiliului de administrație se formulează ca ordine ale directorului general al centralei de comerț exterior (care este și președinte al consiliului de administrație) și ale reprezentanților de ramură, în consiliu, fapt de natură să întărească relațiile între centrală și ramura industrială respectivă.

G. I.

Proiecte de dezvoltare

Grecia — a primit un împrumut de 25 milioane dolari din partea Băncii Mondiale pentru finanțarea unui proiect de dezvoltare forestieră integrată, care va contribui la triplarea cotei anuale de exploatare industrială a lemnului.

Malaezia — un al doilea proiect de irigații în zona Muda se va realiza cu ajutorul unui împrumut al Băncii Mondiale de 31 milioane dolari. De acest proiect vor beneficia circa 60 000 de mici plantatori de orez.

Nigeria — sectorul agricol al țării va beneficia de un proiect vizînd crearea unui institut de învățămînt agricol și de gestiune rurală la Ilorin (nord de Ibadan), finanțat printr-un împrumut de 9 milioane dolari al Băncii Mondiale.

Brazilia — 3 400 de mici agricultori brazilieni cu venituri reduse din statul Sergipe, cel mai mic stat al Braziliei, vor beneficia de un proiect de dezvoltare rurală finanțat printr-un împrumut la Banca Mondială în valoare de 26 milioane dolari.

Costa Rica — un proiect pentru extinderea rețelei de transport și distribuție a energiei electrice — al șaselea de acest gen — vizînd furnizarea la aria întregii țări a energiei electrice se va realiza cu sprijinul unui împrumut la Banca Mondială în valoare de 34 milioane dolari.

Nigeria — un proiect privind extinderea rețelei de aducțiune și distribuție a apei și de ameliorare a calității apei furnizate orașului Kaduna, important centru din nordul Nigeriei, va avea ca beneficiari, circa 400 000 de consumatori. Finanțarea printr-un împrumut de 92 milioane dolari acordat de Banca Mondială.

Argentina — pentru construcția unui obiectiv hidroenergetic realizat în comun de Argentina și Paraguay pe fluviul Parana, la Yacyreta, ce va furniza anual 17.500 gigawatt-ora energie electrică. Argentina va primi un împrumut de 210 milioane dolari de la Banca Mondială.

Columbia — un proiect privind punerea în exploatare a căcămintului de nichel de la Cerro-Matoso, situat la Montelibano, în departamentul Cordoba, va fi finanțat cu ajutorul unui împrumut de 80 milioane dolari, al Băncii Mondiale.

Redactor coordonator:
dr. Ioan GEORGESCU

CALITATEA — imperativ al autogestiunii

Întărirea autoconducerii muncitorești și autogestiunii economico-financiare a unităților socialiste este condiționată, într-o foarte mare măsură și de desfășurarea unei activități permanente și susținute pentru ridicarea calității produselor și serviciilor în toate sectoarele producției materiale. Documentele de partid și de stat, precum și indicațiile secretarului general al partidului au subliniat nu odată, că în etapa actuală de dezvoltare și modernizare a economiei se impune cu necesitate ridicarea necompletă a calității produselor ca o condiție esențială a creșterii întregii eficiențe a activităților productive. Dacă însă este necesar ca bunurile să se producă în condiții de calitate corespunzătoare și de aci cu o înaltă eficiență, este necesar de asemenea ca ele să ajungă la destinație la timp și în cantitățile și calitățile cerute. Realizarea unor asemenea cerințe impune astfel perfecționarea continuă a raporturilor contractuale pentru că de felul cum se derulează aceste relații depinde atât desfășurarea normală a activităților de producție capabile să asigure o producție conformă prescripțiilor cerute, cât și realizarea efectivă a acumulărilor socialiste.

CONCEPT-REGLEMENTARE

La precizarea noțiunii de calitate trebuie avut în vedere atât înțelesul tehnic (parametrii care o condiționează și care corespund la anumite condiții fizice, chimice, mecanice, organoleptice etc.), cel economic (determinat de totalitatea proprietăților care conferă unui bun o valoare de întrebuințare cât mai ridicată) cât și cel juridic.

Privită din unghi tehnic, îmbunătățirea calității este condiționată de adoptarea de noi soluții tehnologice. Din punct de vedere economic, îmbunătățirea calității presupune îmbunătățirea fiecărui parametru în relație directă cu nivelul cheltuielilor necesitate în acțiunea de ameliorare a parametrilor în cauză. În ceea ce privește înțelesul juridic al noțiunii, trebuie considerat ca realizată calitatea atunci când un produs corespunde condițiilor legale sau convenționale.

Este important acest triplu aspect al determinării noțiunii de calitate și pentru motivul că nu poate fi considerat nivelul de calitate ca fiind realizat, decât atunci când se îndeplinesc cele trei căi: îmbunătățirea tehnică și tehnologică, cu maximum de eficiență economică, în condițiile respectării dispozițiilor legale sau convenționale.

Se știe că îmbunătățirea calității produselor a stat în centrul atenției conducerii de partid și de stat ca o condiție esențială de realizare a planului economic. Ea a făcut obiectul a numeroase materiale, hotărâri, rezoluții, indicații, elaborate de forurile superioare de partid, precum și de dispozițiile imperative ale tuturor actelor normative prin care pe parcursul timpului au fost adoptate planurile de perspectivă sau anuale de dezvoltare social-economică a țării noastre. În afara acestora s-au emis o serie de acte normative care reglementând materia i-au precizat conținutul și metodologia ca una din cele mai importante forme de materializare a capacității de creație, a disciplinei și atitudinii socialiste față de muncă.

Legea referitoare la calitatea produselor și serviciilor (Legea nr. 7/1.VII.1977 publicată în Buletinul Oficial al R.S.R., partea I nr. 63/9.VII.1977) exprimă preocuparea de seamă care se acordă acestei probleme, exigența și responsabilitatea cu care ea trebuie rezolvată în noua etapă de dezvoltare a societății noastre socialiste. Legea nr. 7/1977 a umplut, printre altele, un gol lăsat de absența unei

determinări legale precise a noțiunii de calitate. Articolul 3 al Legii precizează că ea este realizată atunci când calitatea unui produs corespunde condițiilor normative sau a celor prevăzute în contracte.

În cadrul legal actual de desfășurare a relațiilor economice dintre organizațiile socialiste privind realizarea sarcinilor de plan, a activităților de aprovizionare tehnico-materială și de deslăcere, Legea nr. 71/1969 (republicată la 14 iulie 1979) referitoare la contractele economice ocupă un loc central. Ea urmărește perfecționarea raporturilor contractuale în conformitate cu obiectivele fundamentale și sarcinile actuale ale dezvoltării economiei naționale, stabilirea unui raport mai judicios între plan și contract, întărirea disciplinei de plan și contractuale.

PREMISELE DETERMINĂRII CALITĂȚII

În ansamblul măsurilor întreprinse pentru întărirea autogestiunii economico-financiare a fiecărei unități în parte, un loc de o deosebită importanță îl ocupă acțiunile ce au ca scop nu numai menținerea calității ci și îmbunătățirea permanentă a acesteia. În vederea acestor obiective la nivelul economiei naționale cât și la nivel de întreprindere s-au luat și se iau măsuri corespunzătoare atât pe linia elaborării și perfecționării unui cadru juridic adecvat, cât și pe linie tehnico-economică și organizatorică. S-au elaborat astfel dispoziții precise menite să determine o apreciere științifică a calității produselor, să le măsoare caracteristicile de calitate. În același timp s-au elaborat, printre altele, dispoziții referitoare la îmbunătățirea formelor și procedeele de control de calitate pentru a împiedica fabricarea unor produse cu deficiențe calitative sau chiar pătrunderea unor asemenea produse în circuitul economic.

Dispozițiile normative includ în mod expres obligația pe care o are organizația socialistă de a prevedea în contractul economic caracteristicile de calitate ale produselor corespunzător scopului și procesului de prelucrare, metode de verificare a acestora, probele și modalitățile tehnice de recepție, condițiile și termenele de garanție, duratele de utilizare, condițiile de manipulare, conservare, ambalare, depozitare și transport, precum și modalitățile de desfășurare a asistenței tehnice pentru punerea în funcțiune și predarea în exploatare a utilajelor și instalațiilor, clasificarea și marcarea produselor pe clase de calitate ș.a.

Astfel, contractul economic este instrumentul juridic care consențează înțelegerea părților referitoare la asigurarea calității produselor. Dar, pentru asigurarea acesteia, trebuie în prealabil precizate însușirile pe care produsele respective trebuie să le întrunească. Nu ar fi posibil să se încheie contractele economice fără să existe stabilite criterii precise care să determine calitatea.

Normele de drept definesc în mod unitar și general principalele caracteristici calitative ale produselor. Legea nr. 7/1977 în capitolul II precizează condițiile de bază ale calității la principalele grupe de produse industriale (art. 9—17) și documentele tehnice normative care definesc calitatea produselor industriale (art. 18—22). Art. 18 din Lege arată că „parametrii de calitate ai produselor industriale se prevăd în standarde, norme tehnice de ramură, norme tehnice de întreprindere, caiete de sarcini, aprobate de organele prevăzute de lege, precum și în contracte”. Rezultă din prevederea de mai sus că modalitățile de determinare a calității sînt de două feluri: cele cu caracter normativ impuse de lege și cele convenite de părțile contractante. Primele dintre acestea, fiind stabilite prin voința legii sau în baza prevederilor legale, au un caracter obligatoriu și încălcarea lor duce la stabilirea răspunderii disciplinare, materiale sau după caz penale cu toate consecințele ce decurg din aceasta. Răspunderea pentru nivelul parametrilor de calitate din documentele tehnice normative revine ministerelor, celorlalte organe centrale și locale, centralelor industriale și întreprinderilor, unităților de cercetare și inginerie tehnologică care le elaborează. Toți aceștia răspund și de stricta aplicare a documentelor tehnice normative după ce ele au fost aprobate, avînd totodată obligația să acționeze pentru revizuirea parametrilor

de calitate potrivit performanțelor realizate de produse similare din țară sau pe plan mondial. Caracterul obligatoriu al acestor parametri rezultă și din interdicția impusă de lege pentru derogări de la documentația constructivă și tehnologică omologată, precum și de la prevederile standardelor, normelor tehnice, caietelor de sarcini și contractelor chiar în condițiile în care pentru acestea s-ar obține acordul unității beneficiarului (art 24, al. 1).

Legea prevede în mod expres că se pot acorda derogări de la cele de mai sus numai în mod excepțional și pe timp limitat. Astfel, pentru documentațiile tehnice, aprobate de unitățile economice, derogările le pot acorda ministerele sau organele centrale coordonatoare de ramură, cu avizul institutelor de cercetare și inginerie tehnologică de specialitate. În situația normelor tehnice de ramură și a altor documentații tehnice aprobate de ministere și celelalte organe centrale și locale, derogările se pot da în același mod excepțional și pe timp limitat de către ministerul coordonator sau organul central coordonator de ramură, cu avizul Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie și Inspectoratul General de Stat pentru Controlul Calității Produselor. În ceea ce privește derogările de la standardele de stat, acestea se pot da numai de organul care le-a aprobat, la propunerea ministerelor, celorlalte organe centrale și locale interesate, cu acordul prealabil al Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie și Inspectoratul General de Stat pentru Controlul Calității Produselor. Mai trebuie menționat și că în toate cazurile, propunerile de derogare nu se pot face decât cu acordul unității beneficiare sau producătoare. Mai trebuie semnalată, de asemenea, și prevederea conform căreia măsurile luate pentru reducerea consumurilor, creșterea productivității muncii, modernizarea proceselor tehnologice, tipizarea pieselor, subansamblelor și produselor nu constituie derogări dacă sînt luate în vederea menținerii sau îmbunătățirii calității produselor. Complexitatea și diversitatea problemelor ridicate în procesul de producție a impus ca în categoria actelor cu caracter normativ, în afara standardelor de stat, normelor tehnice de ramură sau de întreprindere și a caietelor de sarcini, să fie incluse și altele cu o procedură mai simplă, mai operativă. Aceste acte, cum sînt de pildă notele de comandă, normativele de lucrări ș.a. au caracteristica că la elaborarea, avizarea și aprobarea lor participă și alte organe decât părțile dintr-un contract, dintre care unele sînt organe ierarhic superioare. Rezultă astfel că respectarea lor este obligatorie și nu lăsată la latitudinea partenerilor contractuali.

În ceea ce privește convențiile stabilite de părți privitoare la determinarea calității produselor și consemnate prin contractele economice nu pot fi valabile decât cu respectarea dispozițiilor legale în materie. Astfel, în contracte nu se poate sub nici un motiv conveni asupra unor condiții sau parametrii calitativi inferiori celor stabiliți prin dispozițiile legii, în caz contrar clauza respectivă este nulă de drept și este înlocuită în virtutea legii cu prevederea corespunzătoare din documentele normative. De asemenea, părțile nu pot conveni decât la acele aspecte ale calității care nu sînt menționate prin standarde de stat sau norme tehnice.

Potrivit legislației, determinarea calității în contractele economice poate fi făcută în mai multe modalități și anume: prin precizarea documentului tehnic care stabilește prescripțiile de calitate (standarde de stat, norme tehnice de ramură, de întreprindere), prin înscriere în anexe a condițiilor de calitate, a metodelor de control și a nivelului de calitate acceptat, prin stabilirea și admiterea unei mostre, prin caiet de sarcini, prin acceptarea fabricării și livrării de către furnizor de produse conform specificației tehnice elaborate de beneficiar, prin precizarea condițiilor de calitate specifice în situația în care urmează a se da produselor, de către beneficiar, o direcție specială.

PRELUDIUL ȘI EPILOGUL LIVRĂRILOR : CONTROLUL DE CALITATE. PREVEDERILE LEGALE

Problema controlului de calitate trebuie abordată în întreaga ei complexitate ca fiind nu numai acel control care se exercită de organele și persoanele cu atribuții spe-

cializate în acest sens — așa-numitul control tehnic de calitate — ci și de întregul personal ce își desfășoară munca atît în cadrul unităților furnizoare cît și în acel al unităților beneficiare. Legea nr. 7/1977 cuprinde dispoziții exprese în această privință. Astfel, în afara prevederilor înscrise la cap. IV, secțiunea I—III referitoare la controlul tehnic al calității produselor, o serie de dispoziții se referă la controlul pe care trebuie să-l efectueze personalul unităților economice. De pildă, art. 39 înscrie printre altele și obligația muncitorilor de a verifica „prin autocontrol” calitatea produselor pe care le realizează; art. 38 prevede și obligația maistrilor și a celorlalți conducători ai formațiilor de lucru „să controleze produsele” executate de muncitori ș.a. Conform legii directorii și ceilalți conducători ai unităților economice au obligația să organizeze controlul calității în unități pe tot fluxul producției și totodată răspund și de îndeplinirea tuturor sarcinilor ce revin unităților respective în domeniul calității.

Exigența privind calitatea începe încă din momentul pregătirii acțiunii de încheiere a contractelor economice, pregătirii fabricației, urmează toate fazele de producție și continuă după livrarea și recepția produselor prin urmărirea comportării produsului în exploatare.

S-a relevat din activitatea practică de întreprindere o serie de deficiențe care persistă în ceea ce privește organizarea, desfășurarea și eficiența controlului de calitate. Astfel se mai încheie contracte economice care nu concretizează condițiile de executare a acestui control pe categorii de produse sau chiar pe fiecare produs în parte, mărghinindu-se unele dintre ele să menționeze doar o obligație generică conform căreia, de pildă „primirea și verificarea produselor la destinație se va face de către beneficiari”, respectiv de către destinatar „potrivit prevederilor legale”. Ar fi trebuit înscrise modalitățile concrete de efectuare a controlului, de desfășurare a lui, nu numai în final, la destinație, ci în toate etapele premergătoare de fabricație, în timpul și ulterior acestuia. Controlul de calitate, se știe, are și un caracter preventiv și ca atare el influențează direct întregul proces de producție, și fie chiar și numai din acest motiv, el nu poate fi minimalizat în cadrul celorlalte clauze contractuale. Contractul de calitate trebuie bine precizat în ceea ce privește modalitățile de verificare a calității, prin examinare, încercare, comparare, analize de laborator, măsurători etc. Într-un fel se desfășoară controlul de calitate în construcții de mașini, într-un altul pentru aparatură electronică, siderurgie, textile, confecții, detergenți, industrie tipografică, construcții, și așa mai departe, și întrucît gama fiind extrem de variată, variate sînt și modalitățile de control; apoi pentru fiecare fază a procesului de producție, pentru fiecare caracteristică a produsului îi corespunde una sau mai multe metode adecvate. Obligațiile concrete privind cele de mai sus, trebuie să-și găsească locul în contractele economice. Lipsa unor asemenea prevederi poate determina pătrunderea în consum a unor bunuri cu deficiențe de ordin calitativ cu toate neajunsurile pe care aceasta le antrenează. A fost binevenită noua precizare în art. 37 al Legii nr. 71/1969 (republicată în 1979) după care „unitatea beneficiară este obligată să verifice, în condițiile prevăzute de lege, pe parcursul executării produsului contractat, modul în care unitatea furnizoare îndeplinește clauzele convenite cu privire la calitate”. Înlocuind vechea prevedere înscrisă în art. 15 al. 1 din Legea contractelor economice care statua nu obligativitatea acestui fel de control ci numai dreptul beneficiarului de a-l efectua, actuala dispoziție este de natură să întărească substanțial răspunderea unității beneficiare cu privire la controlul de calitate al produselor.

În acest fel, dacă exigența privind calitatea era apreciată mai înaltele ca aparținînd în primul rînd producătorului, se poate afirma că astăzi, sub imperiul noii dispoziții, ea aparține în aceeași măsură și unităților producătoare și celor beneficiare. Exercitîndu-și obligația de control, beneficiarul urmărește nu numai să preîntîmpine intrarea în circuitul economic a unor produse necorespunzătoare calitativ ci și să preîntîmpine însuși producția acestora, el apărînd în acest fel că acționează în interesul ambelor părți. Evident, controlul pe care îl exercită beneficiarul nu trebuie să ducă deloc la amestecul acestuia în activitatea

de organizare și desfășurare pe care o întreprinde furnizorul pentru realizarea unor produse de calitate. El are obligația de a urmări ca producătorul să țină seama de respectarea clauzelor de calitate legale sau convenționale și pentru aceasta cadrul legislativ în ființă îl angajează în-treaga responsabilitate.

Din experiența de întreprindere de zi cu zi, s-au constatat însă că mai sînt multe situații în care unitățile beneficiare acționează în această privință, cu precădere în faza de recepție a produselor, deci după încheierea procesului propriu-zis de fabricație. Această stare de lucruri este dăunătoare deoarece în cazul unor produse cu deficiențe de calitate, se produc mari pierderi materiale prin scăderea valorii de întrebuintare a produselor deficiente.

Cadrul organizatoric al controlului de calitate este fixat în liniile sale directoare în Legea nr. 7 și Legea nr. 8/1977. Articolul 42 al Legii nr. 7/1977 arată că activitatea de control tehnic al calității se organizează potrivit legii ca serviciu, birou, colectiv independent, laboratoare de control și formații de lucru, în funcție de complexitatea și tehnicitatea produselor, de numărul muncitorilor, maștrilor, tehnicienilor și specialiștilor cu studii superioare rezultat ca necesar din documentațiile tehnice și tehnologice de execuție. Ceea ce reprezintă o particularitate a compartimentului de control tehnic de calitate față de celelalte colective organizate din unitate, este independența lui organizatorică, el fiind subordonat direct și nemijlocit conducătorului de unitate și de asemenea inspectoratelor județene și al municipiului București pentru controlul calității produselor. Personalul din activitatea de control tehnic al calității trebuie să fie autorizat de inspectoratele arătate mai sus pe baza cunoștințelor de specialitate. Numirea, schimbarea din funcție, sancționarea disciplinară sau desfacerea contractului de muncă al personalului C.T.C. se face de către conducătorul unității cu acordul Inspectoratului corespunzător. Pentru șeful compartimentului C.T.C. este necesar acordul Inspectoratului General de Stat pentru Controlul Calității Produselor și al organului ierarhic superior al unității.

Radu DEMETRESCU

contract economic

Consecințele neomologării produselor

Neomologarea produselor constituie, potrivit practicii arbitrale constante, o împrejurare care apără unitatea furnizoare de penalitățile aferente nelivrării produselor contractate. Soluția se întemeiază, în esență, pe considerarea lipsei omologării drept un impediment legal în calea îndeplinirii obligațiilor de livrare. Astfel, recent, prin Decizia nr. 1321/1979, primul arbitru de stat a reținut că nu se datorează penalități pentru întârzierea în predarea produselor contractate dacă neîndeplinirea obligațiilor de livrare a fost consecința lipsei de omologare. În motivarea acestei rezolvări s-a invocat împrejurarea că „Legea nr. 7/1977 a calității produselor și serviciilor interzice livrarea produselor neomologate”.

Problema care se pune este aceea dacă, în urma modificării și completării Legii nr. 7/1969, lipsei de omologare urmează să i se recunoască aceleași efecte în ceea ce privește răspunderea cu penalități pentru nelivrarea la termen a produselor contractate.

Socotim că nu au apărut elemente de natură să determine modificarea practicii arbitrale în această privință. Dimpotrivă, Art. 18 din Legea nr. 7/1969 modificată și completată prevede încheierea contractelor cadru „pentru livrarea produselor noi ce urmează să fie asimilate în perioada planului cincinal. Părțile vor detalia și concretiza prevederile acestor contracte după aprobarea omologării și introducerea în fabricație a produselor contractate”.

Asemenea contracte cadru nu au, desigur, un obiect suficient determinat pentru ca nerespectarea lor să dea loc la

răspunderea cu penalitățile prevăzute pentru nelivrarea produselor.

Mai mult decît atît. Credem că în temeiul textului legal reprodus mai sus, s-ar putea susține că pentru produsele ce urmează să fie asimilate în perioada planului cincinal, nu este indicată încheierea altor contracte decît a contractelor cadru la care s-a făcut referire. Contractele propriu-zise de livrare ar urma să se încheie numai pentru produse a căror omologare a fost realizată ori care sînt prevăzute în plan să fie omologate chiar în primul an al perioadei pentru care s-a încheiat contractul.

Desigur că, în privința acestor aspecte, decisive vor fi soluțiile practicii arbitrale. Cert este însă faptul că, asupra consecințelor în sine a neomologării, nu au apărut elemente de natură să determine rezolvări diferite de cele adoptate pînă în prezent.

Potrivit art. 46 alin. 2 din Legea nr. 71/1969 modificată și completată, competența analizării și confirmării cazurilor de forță majoră în privința produselor pentru care se elaborează balanțele aparține Comitetului de Stat al Planificării și Ministerului Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodării Fondurilor Fixe.

Oare lipsa omologării unor asemenea produse — invocată într-un litigiu privind predarea cu întârziere a produselor contractate ori cu privire la nepredarea lor — va trebui analizată și confirmată de către organele amintite?

Socotim că răspunsul nu poate fi decît negativ.

Într-adevăr, neomologarea produselor constituie un impediment legal în calea îndeplinirii obligației de livrare. Ca atare, ea nu are nici o legătură cu cazul de forță majoră, astfel că nu se poate pune problema analizării sau constatării sale de către organele amintite.

I. ICZKOVITS

financiar

Calcularea despăgubirilor convenite celor reintegrați în funcție

În conformitate cu prevederile art. 136, alin. 1 din Codul muncii, în caz de anulare a desfacerii contractului de muncă, unitatea este obligată să plătească celui reintegrat în funcție, pe timpul cit a fost lipsit de retribuție din această cauză, o despăgubire calculată pe baza retribuției sale medii realizate în ultimile trei luni anterioare desfacerii contractului de muncă.

Pînă la apariția Decretului Consiliului de Stat nr. 100/1979, care, prin anexa nr. 14 stabilește veniturile ce se includ în retribuția medie, instanțele de judecată nu au avut o practică unitară. Astfel, unele instanțe au inclus în calculul retribuției medii, și deci a despăgubirii datorată de unitate, și premiile ce eventual i s-ar fi convenit celui în cauză, luîndu-se drept criteriu sumele acordate cu acest titlu în perioada respectivă altor persoane cu funcții identice sau similare. Cu drept cuvînt, asemenea hotărîri au fost considerate nelegale de către instanța noastră supremă care a decis că premiile nu au caracterul unor venituri permanente și certe ce pot forma obiectul unor despăgubiri (vezi — în acest sens Decizia colegiului penal a Tribunalului Suprem nr. 1344/1968 în R.R.D. nr. 11/1968 pag. 171).

În prezent, în baza reglementării sus-amintite se iau în calcul la stabilirea drepturilor ce se acordă pe baza retribuției medii:

- retribuția tarifară de încadrare convenită pe timpul efectiv lucrat;
- diferența pentru lucrul în acord, cînd este cazul;
- adaosul la retribuția tarifară și diminuările acesteia;
- sporul pentru vechime neîntreruptă în aceeași unitate;

- indemnizația de conducere, cînd este cazul ;
- indemnizația aferentă concediului de odihnă folosit ;
- retribuirea de pînă la 15%, respectiv 25% din valoarea normelor calculate (în cadrul și potrivit reglementărilor aplicabile în cooperativele agricole de producție).

Așadar, premiile nu se includ în despăgubirea cuvenită celui cărui a s-a desfăcut contractul de muncă și ulterior a fost reintegrat.

A rămas în discuție, deoarece nu există o reglementare legală, dacă în despăgubire se pot include sau nu drepturi materiale ce se repartizează din fondul de participare la beneficii a oamenilor muncii.

Această problemă nu a fost abordată pînă în prezent în literatura juridică de specialitate și nici instanțele nu au fost confruntate cu astfel de litigii, deoarece repartizarea pe persoane a fondului de participare la beneficii a oamenilor muncii va avea loc în anul 1980 pentru rezultatele obținute în anul 1979.

Datorită faptului că în acest domeniu nu există nici un precedent, ne limităm la început a expune considerentele ce se pot invoca pro și contra includerii în cuantumul despăgubirii a unor drepturi materiale din fondul de participare la beneficii, după care vom enunța și opinia noastră. Subliniem însă că și opinia contrară este acceptabilă nefiind lipsită de argumente pertinente.

În favoarea includerii acestor drepturi în cuantumul despăgubirii militează argumentul următor. Prin efectul anulării desfacerii contractului de muncă se consideră că măsura respectivă nu a fost luată, și deci cel în cauză s-a aflat în continuare și în mod permanent în raporturi de muncă cu unitatea. Inexistența măsurii conduce irevocabil la o deplină restitutie în integritate. Reintegrarea nu este considerată numai ca o reincadrare în funcția deținută anterior, ci semnifică posibilitatea de a primi integral totalitatea drepturilor ce i s-ar fi cuvenit celui în cauză, dacă nu intervenea desfacerea contractului de muncă. O asemenea opinie și argumentare, deși are un fundament etic de necontestat, nu are în vedere, credem, modul în care legea a conceput participarea la beneficii a oamenilor muncii. Cu aceasta începem propriu-zis a expune argumentele ce fundamentează opinia contrară.

În cadrul complexului de măsuri luate de Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român din martie 1978 cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare, participarea oamenilor muncii la beneficii, deține un loc central, fiind considerată o pirghie importantă în realizarea principiilor autoconducerii muncitorești și a autogestiei economico-financiare.

Legea nr. 4/1978 prin care se modifică și se completează Legea nr. 57/1974 spre a o pune de acord cu măsurile adoptate de Plenara din martie 1978 a C.C. al P.C.R., consideră participarea oamenilor muncii la beneficii ca o modalitate în plus de legare directă, nemijlocită, a veniturilor fiecăruia, de contribuția adusă și rezultatele concrete obținute în muncă (a se vedea alineatul doi introdus în preambulul Legii nr. 57/1974 prin Legea nr. 4/1978).

Art. 6, alin. 2, nou introdus, prevede că la stabilirea cotei de participare la beneficii se va avea în vedere contribuția personalului muncii la realizarea beneficiului planificat și obținerea beneficiilor peste plan. Ideea dominantă a legiuitorului privind participarea la beneficii a oamenilor muncii și anume că aceasta reprezintă o modalitate de a lega și mai strîns veniturile obținute de contribuția adusă de fiecare la realizarea și depășirea beneficiilor planificate ale unității, se regăsește nu numai în prevederile sale cu conținut principal, ci și în reglementarea pe care o dă în anumite cazuri concrete. Astfel, art. 55 din Legea nr. 57/1974 (modificată și completată prin Legea nr. 4/1978) prevede că persoanele cărora li s-a desfăcut contractul de muncă în anul respectiv pentru motivul prevăzut de art. 130, alin. 1, lit. j din Codul muncii, — cel în cauză este arestat mai mult de 60 de zile — nu beneficiază de cota de participare la beneficii. Este cunoscut că atît literatura de specialitate, cit și practica judiciară au considerat că acest motiv de desfacere a contractului de muncă poate fi independent de conduita celui în cauză, în cadrul unității în care este încadrat și că

motivul respectiv este operant și în cazul în care ulterior se dovedește nevinovăția persoanei încadrate. Altfel spus, această prevedere legală (art. 130, alin. 1, lit. j din Codul muncii) a fost instituită exclusiv în folosul unității spre a nu o obliga ca să păstreze un post liber mai mult de 60 zile, considerîndu-se că dacă această perioadă este depășită ar avea repercursiuni asupra bunului mers al unității. Din faptul că Legea nr. 57/1974 (în actuala redacție) exclude de la participarea la beneficii persoanele cărora li s-a desfăcut contractul de muncă pe motivul prevăzut de art. 130, alin. 1, lit. j din Codul muncii, adică pentru faptul că au lipsit de la serviciu mai mult de 60 de zile, fiind în detenție (chiar dacă ulterior se dovedește nevinovăția lor), rezultă, credem, în mod neîndoielnic, că legiuitorul a considerat că nu poate participa la repartizarea beneficiilor acela care, chiar fără culpă, nu a contribuit la realizarea acestora o anumită perioadă de timp. Cu alte cuvinte, legea a înțeles a repartiza o anumită cotă din beneficiile unității numai acelor persoane care au contribuit la realizarea acestora.

Din cele de mai sus se desprinde concluzia că în cazul în care o persoană chiar fără a i se reține vreo vină, nu a activat în cadrul unei unități, nu a participat la eforturile colectivelor de muncă pentru realizarea beneficiilor, nu poate lua parte nici la repartizarea acestora ; pe cale de consecință deci, și în situația cînd a operat o desfacere de contract de muncă urmată de o anulare a măsurii și o reintegrare subsecventă, despăgubirea ce i se cuvine celui în cauză nu poate include și o anumită cotă din beneficii la care nu a contribuit.

Demersul de față nu a epuizat problematica expusă și nu a avut menirea de a aduce o soluție definitivă într-un domeniu în care orice discuție și argumentare este posibilă. În ce ne privește, considerăm că despăgubirea nu poate include o anumită cotă din fondul de participare la beneficii, după cum nu intră în calculul acesteia nici premiile, deoarece și unele și altele nu sînt elemente certe și permanente.

dr. C. JORNESCU

transporturi

Unele aspecte ale locațiilor pe calea ferată

În practică se ivesc încă unele cazuri (exemplu în dosarele nr. 3891, 3892 și 3955/1979 ale Arbitrajului de stat al comitetului București), în care se constată că nu se aplică corect unele prevederi legale în materia locațiilor C.F.R.

În Suplimentul Revistei economice nr. 19 din 11 mai a.c. s-au analizat unele din aceste aspecte. În cele ce urmează se vor prezenta alte situații și anume :

1. Stabilirea orei de cînd se consideră că începe încărcarea-descărcarea vagoanelor în stații.

În Tariful local de mărfuri (T.L.M.), la art. 7, încărcarea-descărcarea mărfurilor, sînt publicate 3 tabele cu termenele de încărcare-descărcarea produselor : lichide sau viscoase transportate în vagoane cisternă (tabel 1), a vagoanelor refrigerente și frigorifice (tabel 2) și în alte vagoane în afara celor de mai sus (tabel 3).

Prin Ordinul M.T.Tc. nr. 1077/9 iulie 1975, privind modificarea și completarea T.L.M. Partea I, se aprobă ordinul Direcției mișcare și comercial (D.M.C.) nr. 13 d/147/1975, care — printre altele — modifică termenele de încărcare-descărcare din aceste tabele și se stabilesc termene diferite pentru vagoanele cu greutatea mai mari sau mai mici de 30.000 kg.

Ordinul este publicat în Buletinul comercial al C.F.R. nr. 7/1975 și este dat în baza prevederilor Decretului nr. 523/1973 privind aprobarea tarifelor etalon reasezate, pre-

cum și unele măsuri pe calea ferată și cu mijloace auto și H.C.M. nr. 425/1975 privind aprobarea Programului de măsuri pentru îmbunătățirea utilizării mijloacelor de transport feroviare, auto și pe apă.

Unele stații folosesc încă termenele vechi.

De asemenea, acest ordin prevede că dacă de la ora avizării vagoanelor, până la punerea lor la încărcare trec mai mult de 4 ore, se acordă un nou termen liber de avizare de 3 ore de la ora efectivă a punerii vagoanelor la încărcare.

2. Termenele din aceste tabele se aplică numai pentru liniile stației. În cazul în care există proces tehnologic pentru liniile industriale, termenele de încărcare-descărcare sînt cele stabilite prin acel proces tehnologic.

Prin procesul tehnologic și prin minute încheiate între stații și beneficiari se stabilesc și reprizele și cantitatea maximă de încărcare a vagoanelor dintr-o repriză.

Dacă se depășește această cantitate, vagoanele în plus nu se supun la locații.

3. În cazul în care aceeași linie industrială este folosită de mai multe întreprinderi, în conformitate cu Anexa 1 (pag. 44) din Tariful local de mărfuri (T.L.M.) Partea a III-a B — Tarife pentru operațiuni auxiliare și adiacente transporturilor —, este obligatoriu ca să existe consimțământul scris al beneficiarului liniei industriale ca acea linie industrială să fie utilizată și de acele întreprinderi.

Consimțământul trebuie dat în forma **Declarației** tip, publicată la această anexă.

În lipsa acestei declarații nu se poate utiliza linia industrială de o altă întreprindere în afara beneficiarului ei.

În această declarație sînt cuprinse o serie de obligațiuni reciproce pentru calea ferată și pentru beneficiarii liniei industriale.

Nerespectarea obligațiilor din acea declarație, dă dreptul căii ferate să aplice sancțiunile prevăzute în convenția pentru exploatarea liniei industriale, independent de orice altă acțiune ce ar întreprinde calea ferată pentru nerespectarea obligațiilor derivind din convenție.

4. Cînd există o asemenea declarație și aceeași linie se utilizează concomitent de ex. de două întreprinderi, pentru a se putea stabili locațiile, este necesar a se analiza în prealabil registrul vegheor al stației din care să se constate dacă în aceeași perioadă de 24 ore nu s-au introdus vagoane și pentru cealaltă întreprindere, pe aceeași linie pentru a se stabili posibilitatea de încărcare-descărcare și deci dacă se pot aplica locațiile sau nu.

5. Menționăm în încheiere că termenul de 24 ore, în interiorul căruia se încadrează reprizele, nu este cel calendaristic — de la ora 0 la ora 24 — ci el începe să curgă de la punerea la încărcare a vagoanelor din prima repriză.

Dacă se depășește astfel numărul vagoanelor pe reprize în aceste 24 ore, pentru vagoanele care depășesc numărul stabilit, nu se pot percepe locații.

Lucian THEODORŪ

raporturi de muncă

Aspecte privind reglementarea abaterii disciplinare

Pe baza Codului muncii, care statuează la nivel de principiu drepturile și îndatoririle personalului muncitor și răspunderea disciplinară în cazul încălcării obligațiilor de muncă, au fost adoptate „Statute disciplinare” care, în raport cu specificul relațiilor sociale de muncă din ramura respectivă, concretizează printre altele, atît drepturile și îndatoririle cit și răspunderea disciplinară a personalului, mai ales sub aspectul detalierei, descrierii **laturii obiective** a faptelor ce constituie abateri disciplinare. Astfel, art. 39 din Decretul nr. 202/1974 enumeră **exemplificativ** abaterile

disciplinare ale lucrătorilor din Sistemul energetic național; art. 30 din Decretul nr. 360/1976 enumeră faptele ce constituie abateri disciplinare ale personalului din unitățile de transporturi, iar în art. 29 din Decretul nr. 361/1976 sînt arătate faptele ce constituie abateri disciplinare ale personalului din unitățile de poștă și telecomunicații.

Diversitatea faptelor prin care se poate încălca disciplina muncii nu permite descrierea exhaustivă a abaterilor disciplinare, motiv pentru care actele normative de fiecare dată precizează că **enumerarea faptelor nu este limitativă**, sancțiunile disciplinare putîndu-se aplica și pentru nerespectarea oricăror altor obligații de serviciu prevăzute de lege.

Este, de asemenea, propriu statutelor disciplinare faptul că enumeră distinct, tot exemplificativ, acele abateri disciplinare ce urmează a fi sancționate cu desfacerea disciplinară a contractului de muncă (vezi art. 48 din D. 202/1974; art. 41 din D. 360/1976; art. 40 din D. 361/1976).

Practica legislativă, fără a deroga de la dreptul comun, oferă și alte soluții de „tehnică juridică” privind reglementarea răspunderii disciplinare. În acest sens, actul normativ ce reglementează un anumit domeniu de activitate cuprinde **dispoziții concrete** privind atît **latura obiectivă** a abaterii disciplinare cît și **sancțiunea** ce urmează a fi aplicată. Astfel art. 86 din Legea nr. 7/1977, după dispoziția de principiu potrivit căreia „încălcarea normelor privind calitatea produselor și serviciilor atrage și aplicarea sancțiunilor disciplinare prevăzute de Codul muncii”, precizează că „în cazul aprobării unei derogări de la parametrii de calitate, cu încălcarea prevederilor art. 24, se va aplica persoanei vinovate sancțiunea desfacerii disciplinare a contractului de muncă”. Tot astfel Decretul nr. 468/1977, cu privire la organizarea și efectuarea transporturilor cu autovehicule, după ce în art. 35 enumeră faptele ce constituie contravenții, iar în art. 36, arată persoanele ce urmează să răspundă pentru săvîrșirea lor, în art. 37 descrie condițiile concrete ale răspunderii disciplinare **nominalizînd** și sancțiunile ce urmează a fi aplicate, precizînd că la a doua abatere contravenientii vor fi sancționați disciplinar „cu retrogradarea în funcție”, iar la a treia abatere cu „desfacerea contractului de muncă”.

Alteori, actul normativ indică numai fapta ce constituie abatere disciplinară, urmînd ca sancțiunea să fie aplicată în raport cu criteriile generale prevăzute în art. 13 alin. 2 din Legea nr. 1/1970. Astfel, potrivit art. 23 din Legea nr. 18/1968, constituie **abatere disciplinară**, necesizarea comisiei prevăzută de lege, de către persoanele cu funcții de conducere care dețin **date sau indicii** asupra faptului că există o disproporție vădită între valoarea bunurilor și veniturile unui personal ce a prestat sau prestează activitatea în cadrul unității respective.

De asemenea, potrivit art. 16 din Legea nr. 8/1977 privind asigurarea durabilității, siguranței în exploatare, funcționalității și calității construcțiilor, personalul din unitățile de proiectare, construcții-montaj, producătoare de materiale, al unităților beneficiare, precum și membrii comisiilor de recepție și ai organelor de control răspund și disciplinar pentru **orice defecțiune de calitate produsă din culpa lor**, în perioada termenului de garanție și durata de serviciu normată.

Reținem cu titlu de regulă generală că în toate cazurile în care prin acte normative se fac precizări concrete cu privire la răspunderea disciplinară fie sub aspectul faptelor și sancțiunilor fie numai prin arătarea faptelor ce constituie abateri disciplinare, fac întru totul aplicabile prevederile Codului muncii (art. 100) și ale Legii nr. 1/1970 (art. 13) privind răspunderea disciplinară.

Precizările din actele normative cu privire la răspunderea disciplinară subliniază, în domeniul de activitate respectiv, importanța deosebită a respectării disciplinei ori anumitor îndatoriri de către persoanele încadrate. Cel mai recent exemplu legislativ îl constituie, în acest sens, Legea nr. 71/1969, modificată și completată asupra căreia ne vom opri în viitor.

dr. Iosif. R. URS

Întrebări și răspunsuri

● **ANGELESCU GABRIELA** — economistă — Slobozia întreabă dacă este admisibil ca în cadrul unui litigiu de muncă în care s-a contestat o decizie de imputare să se stabilească de organul de jurisdicție răspunderea materială a altei persoane?

Răspunsul este negativ, dat fiind că în legislația noastră — în mod permanent — organele obștești de jurisdicție a muncii au avut atribuții similare celor a unei instanțe de judecată, ori, așa cum se cunoaște, organele judecătorești nu se pot pronunța decît în pricinile deduse în fața lor spre soluționare. Nu este admisibil ca o comisie de judecată să stabilească răspunderea materială a unei persoane care nu este parte într-un litigiu.

● **COTEANU ION** — economist — Roman întreabă dacă poate fi sancționată penal și obligată la plata de despăgubiri civile persoana care, efectuînd realmente o deplasare în interesul serviciului, prezintă bilete de călătorie falsificate sau ale căror date nu corespund cu acelea ale deplasării?

În cazul cînd, în justificarea cheltuielilor de transport pretins făcute cu ocazia unor delegații, cel încadrat a prezentat asemenea acte false, susținerea acestuia că a încasat sumele în mod legal — întrucît a efectuat deplasarea — nu poate fi primită. Delegația nu justifică cheltuielile făcute cu transportul, ci probează numai prezența la locul prevăzut în act și durata acestei prezențe.

Atîta timp cît biletele de călătorie pe C.F.R. sau I.T.A. care probează transportul, sînt false ori nu corespund în ce privește datele deplasării, nu există o justificare legală a cheltuielilor de transport, deoarece lipsește proba cheltuielilor făcute cu mijloacele de transport respective.

În consecință, persoana încadrată va răspunde penal și patrimonial, comițînd infracțiunile de fals și înșelăciune în paguba avutului obștesc (în acest sens Tribunalul Suprem, secția penală, Decizia nr. 2193/1971).

● **IONESCU GRIGORE** — tehnician — București întreabă dacă unitatea poate emite o nouă decizie de imputare împotriva altei persoane, după ce prima a fost anulată de organele de jurisdicție a muncii la contestația celui considerat datornic?

Răspunsul este afirmativ cu condiția imperativă și esențială ca și cea de a doua decizie să se emită înăuntrul termenului de 30 zile calculat din ziua în care directorul a luat cunoștință de pagubă. Aceasta înseamnă că, după emiterea primei decizii, comunicarea ei s-a făcut imediat, contestația s-a depus în termen scurt, iar comisia de judecată a dat o hotărîre definitivă înainte de expirarea celor 30 zile. Dat fiind că, în practică, o

asemenea procedură nu se întîlnește prea des, în majoritatea cazurilor, iar hotărîrea organului jurisdicțional devine definitivă după trecerea acestui termen, unitatea nu mai este în măsură a emite o nouă decizie de imputare, care să se bucure de validitate împotriva altei persoane pentru aceeași pagubă.

În asemenea cazuri, unitatea urmează a stabili răspunderea materială a celui care a indicat în mod eronat pe autorul pagubei, întrucît nu și-a îndeplinit în mod corespunzător atribuțiile sale de serviciu (în acest sens Decizia de îndrumare nr. 5/1974 a Plebului Tribunalului Suprem).

C. J.

● **TIPOGRAFIA „MARAMUREȘ”, Baia Mare**, — Pensionarul de invaliditate de gradul III care are și retribuție pentru o jumătate de normă are drept la alocația de stat pentru copii în raport de venitul cumulată lunar și nu corespunzător retribuției pentru norma întreagă. Programul redus la care vî referiți privește personalul care lucrează în anumite condiții deosebite de muncă.

● **IULIAN DOBRE, Cîmpina** — În ipoteza în care în perioada cînd lucrați pe șantier, sînteți detașat din centrala întreprinderii, aveți aceleași drepturi și obligații ca și restul personalului, inclusiv programul de lucru aprobat. Dacă sînteți trimis în delegare, nu este posibil să vi se recunoască prestarea orelor suplimentare.

● **NICOLAE ROGOZEA, Ploiești** — Din relatarea dv. rezultă că ați fost numit în funcția de maestru după aplicarea Legii nr. 6 din 30 iunie 1977 (intrată în vigoare la 1 septembrie 1977). În asemenea situații aveți obligația să urmați în următorii 5 ani școala de maistri, deoarece legea susmenționată nu prevede nici o derogare pentru elevii liceelor industriale.

● **MIHAI POPESCU, Ostra — Suceava** — Legea nr. 27/1967, privind concediile de odihnă, limitează cazurile cînd o persoană încadrată în muncă trebuie să restituie o parte din indemnizația de concediu. Atunci cînd o persoană pleacă pentru îndeplinirea serviciului militar, contractul de muncă se menține, astfel că nu se pune problema restituirii parțiale a indemnizației de concediu primite.

● **VASILE IONESCU, Focșani** — Articolul 63 din Legea nr. 12/1971 se referă la posibilitatea reducerii vechimii în specialitate, minim necesare, numai în cazul promovării cadrelor tinere care urmează să ocupe funcții de conducere.

● **TIBERIU M. VASU, Brăila** — Prevederile H.C.M. nr. 914/1969 cu privire la acordarea, după un an de zile, a unui număr de gradații pînă

la gradația avută anterior demisiei, au fost abrogate prin Legea nr. 57/1974.

● **MIHAI BĂLTEANU, Buzău** — Conducerea unității n-are obligația de a menține în muncă pensionarii pentru limită de vîrstă, pînă la 70 de ani. Numai în cazuri de excepție, cînd se consideră necesar, se poate aproba menținerea în muncă a unui pensionar, timp în care i se suspendă plata pensiei. Conducerea unității poate reveni oricînd asupra contractului de muncă încheiat cu un pensionar pentru limită de vîrstă, astfel cum se prevede în art. 130 din Codul muncii.

● **GRUPUL DE ȘANTIERE „SIRIU”, Buzău** — Personalul nelocalnic care beneficiază de cazare în natură sau în bani, conform H.C.M. nr. 1053/1959, nu poate primi drepturile prevăzute de art. 75 din Legea nr. 57/1974. În ipoteza că acestui personal i se repartizează o locuință în care se mută, devenind chirieas, făcînd mențiunile corespunzătoare în buletinul de identitate, el fiind transferat în interesul serviciului, i se acordă drepturile prevăzute de art. 57 din legea sus-menționată.

● **DUMITRU TOMESCU, comuna Breznița, județul Mehedinți** — Potrivit art. 130, lit. j din Codul muncii, conducerea unității putea să vă desfacă contractul de muncă fără să aibă obligația să ia această măsură. Dacă Consiliul oamenilor muncii anulează dispoziția de desfacere a contractului de muncă veți lucra, în continuare, pe baza vechiului contract, cu toate drepturile aferente.

● **ȘTEFAN NEGULESCU, Drobeta-Turnu Severin** — Vechimea neîntreruptă în muncă și în aceeași unitate este condiționată de desfășurarea activității pe baza aceluiași contract de muncă. Dv. ați încetat activitatea în condiții care nu permit menținerea vechimii neîntrerupte. Faptul că a doua zi de la încetarea activității ați încheiat un nou contract de muncă, nu determină păstrarea dreptului la recunoașterea vechimii neîntrerupte.

● **VASILE GRAURE, Pitești** — În ambele cazuri la care vî referiți în scrisoarea dv., se aplică prevederile art. 16 din Decretul nr. 248/1977. Dreptul la alocația de stat pentru copii se acordă numai de la data stabilirii lui.

● **ÎNTEPRINDEREA DE PIELE ȘI ÎNCĂLTĂMINTE „PARTIZANUL”, Bacău** — În art. 72, alin. (1) din Codul muncii se prevede că pentru persoanele care, fiind încadrate în muncă, sînt chemate să-și satisfacă serviciul militar, contractul de muncă se menține. Această perioadă intră în calculul vechimii neîntrerupte în aceeași unitate. Cel în cauză are obligația să revină la locul de muncă în termen de 30 de zile de la satisfacerea serviciului militar.

**Intreprinderea tehnoutilaj
 Odorheul Secuiesc
 jud. Harghita Telex: 1389**

Tablă groasă

- 3 mm. OLC45 kg. 5000
- 3.5 mm. OL37 kg. 71000
- 3.5 mm. OLC 15 kg. 40000
- 4 mm. OLC45 kg. 5900
- 4 mm. OLC53 kg. 6600

Striat

- 5 mm. OLOO kg. 60000
- 6 mm. OLOO kg. 34000
- 8 mm. W5028 kg. 4000
- 4 mm. W7147 kg. 1000

Ţevi construcţii

- Ø 121×10 OLT35 kg. 6600
- Ø 146×14 OLT35 kg. 600
- Ø 168×16 kg. 1000
- Ø 168×36 kg. 500
- Ø 178×14 kg. 1000
- Ø 178×16 kg. 3000
- Ø 194×6 kg. 1500
- Ø 63.5×10 kg. 600

Patrată

- 40×40×3 kg. 15000
- 100×100×5 kg. 2800
- 152×10 kg. 3900

Oţel rotund

- 50 OLC60 kg. 4300
- 56 OL37—1 kg. 13000
- 100 OL37—1 kg. 7000
- 100 OL60 kg. 2000
- 100 OLC35 kg. 15000
- 140 OLC45 kg. 7000

Oţel lat

- 20×10 OL34 kg. 10000
- 25×6 St38 kg. 7000
- 30×8 OL50 kg. 5200
- 30×12 OL60 kg. 7000
- 90×8 OL37 kg. 1600
- 100×30 OL60 kg. 3200

Profile indoite la rece

- Ui 40×32×3 OL37 kg. 5000
- Ui 50×25×2 OL37 kg. 1000
- Ui 50×25×3 OL37 kg. 100
- Ui 60×25×3 OL37 kg. 200
- Ui 100×80×3 OL37 kg. 4300
- Ui 140×50×3 OL37 kg. 3100
- Ui 140×80×5 OL37 kg. 9500
- Ui 160×80×4 OL37 kg. 2400
- Ui 200×50×3 OL37 kg. 27000
- Ui 200×60×4 OL37 kg. 32400
- Ui 200×60×4.5 OL37 kg. 12300

- Profile C 125×62.5×25×4.5 kg. 26900
- Ţeavă aluminiu Ø 60×3 kg. 29200
- Bandă laminată la cald 40×4 kg. 910
- Idem 50×3 kg. 4522
- Motor electric 0,37×1500 B5 IP44 buc. 2
- Idem 0,37×3000 B5 IP44 buc. 1
- Idem 0,55×750 B3 IP54 buc. 7
- Idem 0,55×750 B5 IP54 buc. 4
- Idem 0,55×1000 B5 IP44 buc. 3
- Idem 0,75×3000 B5 IP44 buc. 14
- Idem 0,75×3000 B3 IP54 buc. 4
- Idem 1,1×1500 B3 IP54 buc. 30
- Idem 1,1×1500 B5 IP44 buc. 1
- Idem 1,5×1500 B3 IP54 buc. 14
- Idem 2,2×1500 B5 IP54 buc. 1
- Idem 3×1500 B3 IP54 buc. 6
- Idem 4×1500 B3 IP54 buc. 2
- Idem 5,5×1000 B3 IP54 buc. 100
- Idem 5,5×1500 B3 IP54 buc. 3
- Idem 5,5×1500 B5 IP54 buc. 20
- Idem 0,6/0,75×1500/3000 B3 buc. 4
- Idem 15×750 B3 IP54 buc. 50
- Reductor 1H—80—4—0 buc. 23
- Idem 2H—225—31—5—0 buc. 5
- Idem 2H—285×20—0 buc. 21
- Idem 3H—770×140—0 buc. 1
- Idem 3CH—485—90—1 buc. 3
- Motored. 2G—A—18—0,37×750 HO1 buc. 15
- Idem 2G—A—18—0,55×1500 buc. 3
- Idem 2IA—20—0,75×750 HO1 buc. 10
- Idem 2IA—20—1,1/1500 buc. 1
- Idem 2IA—11,2—2,2×1500 HO1 buc. 16
- Idem 2NA—18—3×1000 HO5 buc. 5
- Reductor FF44 1:20 buc. 7
- Idem FUL—3 1:50 buc. 6
- Idem IBN2 1:16 buc. 4
- Pompă inox TPC 1/10 buc. 1
- Agregat frigorif. FRĂM buc. 1
- Frigider ALKA buc. 1
- Ventilator TVA. 480/I. buc. 500
- Ventilator VN 501—05 Q=2000 buc. 13
- Idem V 426 buc. 17
- Idem V 427 buc. 3
- Ventilator centrif. 5,5/3000 buc. 1
- Rotor pt. ventilator buc. 3
- Lămpi cu vap. mercur LVF125W buc. 150
- Lămpi cu vap. mercur LVF250W buc. 250
- Lămpi cu vap. mercur LVF400W buc. 100
- Becuri scală radio E10 6,3V 0,3A buc. 500
- Balasturi pt. lămpi vap. merc. BVA 80W buc. 14

- Balasturi pt. lămpi vap. merc. BVA 250W buc. 10
- Balasturi pt. lămpi fluor BIA 40W buc. 45
- Lămpi NORIS buc. 11
- Rezistenţă pt. motor colector 65W buc. 96
- Rezistenţă 0,5W 620 OHMI 5% buc. 30
- Idem 0,5W 820 OHMI 5% buc. 30
- Idem 0,5W 3,6 OHMI 5% buc. 25
- Idem 0,5W 8,2 KOHMI 5% buc. 40
- Rezistenţă 0,5W 9,1 KOHMI 5% buc. 20
- Idem 0,5W 620 OHMI 10% buc. 22
- Idem 0,5W 420 OHMI 5% buc. 38
- Idem 5W 6,2 KOHMI 20% buc. 27
- Idem tip. RMG 1200 150 OHMI 10% buc. 1400
- Idem tip. RMG 300 OHMI 5% b. 890
- Idem tip. RBC 1003 47 OHMI 10% b. 510
- Idem tip. RBT 5016 10 OHMI 5% b. 70
- Releu fotoelectric RF—1 220V 50HZ b. 11
- Releu elmag. 1,5/10 220V 50HZ C. 6500 buc. 15
- Releu interm. RI 3TRS 71613A 24V/20 b. 7
- Releu Intermediar RIA.4 b. 40
- Idem RI 12V. b. 2
- Releu max. curent RC2. RS 71900 b. 2
- Releu RC. 2B. 20A. b. 9
- Releu max. curent RC2. 50—100 ARS 71900 b. 2
- Releu RCP2. 24V. b. 20
- Ventil electromagnet b. 1
- Ventil elmag. ZFK/50 110V. 36A. 80 CIMP. b. 2
- Termometru manometric TMC—1 20—100 C b. 9
- Robinet cu trei căi cu AC R3A. b. 5
- Regulator de temperatură b. 1
- Rezistenţă încălzire b. 30
- Întrerupător 10 20KV. 630A b. 1
- Voltmetru M53 0—100V. b. 1
- Ampermetru E 53 100/5 A. b. 2
- Idem E—541 100/5 A. b. 8
- Cablu execuţie grea MCGG 2×6 ml. 500
- Idem MCGG 4×2.5 ml. 6500
- Cablu execuţie grea MCGG 4×10 ml. 4500
- Idem MCGI 3×4 ml. 171
- Conductor Al. izol. PVC. AFY 4. ml. 500
- Idem AFY 6. ml. 1000
- Idem AFY 10 ml. 1000

OFERTE

- Idem AFY 16 ml. 1500
- Conductor cu izol. PVC. FY 1. ml. 2000
- Idem FY1,5 ml. 35000
- Idem FY2,5 ml. 6000
- Idem FY4 ml. 2000
- Conductor pt. inst. auto VLPY 1,5 ml. 7800
- Idem VLPY 2,5 ml. 2500
- Conductor bob. izol. email 0,09 kg. 20
- Idem 0,10 kg. 15
- Idem 0,11 kg. 2
- Idem 0,12 kg. 20
- Idem 0,14 kg. 14
- Idem 0,15 kg. 33
- Idem 0,18 kg. 17
- Idem 0,19 kg. 15
- Conductor bobinaj Cu BB 0,3 kg. 3
- Idem 1 kg. 11
- Bandă din CU 5×11 mm. kg. 8
- Conductor bob. izol. email 0,16 kg. 27
- Cardan în manta cauciuc MCM. 2×2,5 ml. 200
- Cablu în manta cauciuc MCUT 3×1 ml. 876
- Cardan în manta PVC (MYYM. 2×2,5 buc. 500
- Idem MYYM. 4×0,75 buc. 5000
- Trata TMC 8000/3 10 KVA. 100/75V. ed. 750A buc. 2
- Transformator CIS. 0,5KV. 50/5A. buc. 8
- Transformator CIBO. 0,5 KV. 100/5A. buc. 2
- Idem CITO. 0,5 KV. 200/5A. buc. 2
- Idem CIRT. 0,5 KV. 250/5A. buc. 2
- Condensator FGL. buc. 28
- Cutie comandă automat buc. 1
- Cutie comandă 7000A. buc. 15
- Cutie comandă capsulat 4900931 S 10007. buc. 1
- Comutator cu came C—16. 02.30.005. buc. 50
- Idem C—16. 03.30.003. buc. 100
- Cuplaj electromagnetice 4435 buc. 17
- Comutator pt. mäs. tensiune buc. 13
- Idem buc. 10
- Întrerupător pachet 3 380V. 10A. ed. 512 buc. 1300
- Idem pîrghie 3 380V. 25A. ed. 1300 buc. 50
- Limitator de cursă 25A. ed. 4471 buc. 3
- Microîntrerupător dublu ed. 5051 buc. 29
- Idem acționat ed. 5952 buc. 18
- Lampă semnalizare LS—1 220V. Otopeni buc. 1800
- Indicator de semnalizare (6401) ed. 866 buc. 7000

- Buton comandă BF—6A. buc. 75
- Buton comandă 220V. 10A. buc. 9300
- Buton ciupereă 380V. 2A. ed. 651 buc. 900
- Idem 220V. 10A. ed. 651A buc. 550
- Buton termostat din plastic buc. 11
- Buton DITV. buc. 12
- Buton cu cheie C 663 buc. 430
- Bimetal kg. 3
- Contactor TCA. 380V. 6A. F.R. ed. 4003 buc. 150
- Idem TCA. 24V. 6A. F.R. ed. 4003 buc. 7000
- Idem 10A. 380V. F.R. ed. 4006 buc. 5000
- Idem 10A. 220V. F.R. ed. 4006 buc. 230
- Idem 200A. 380V. F.R. ed. 4032 buc. 5
- Idem AC3. 63/63A. 110V. c.a. ed. 3226 buc. 5
- Idem AC3. 63/63A. 24V. c.a. ed. 3226 buc. 10
- Bloc releu termic BRT—TSA. 10/11A. ed. 3670 b. 1100

- Idem BRT—TSA. 32/32A. ed. 3672 b. 30
- Idem TSA 32A. 1.8A. buc. 500
- Idem TSA 32A. 3.3A. buc. 100
- Idem TSA 32A. 6A. buc. 770
- Patroane fuzibile E 16. MIGNON 4A. buc. 1700
- Idem 10A. buc. 600
- Idem 20A. buc. 500
- Capace siguranță D IV. 100A. buc. 900
- Întrerupător automat USOL 100 Regl. 380V 80A. b. 380
- Soclu siguranță LFI 100A. ed. 397 buc. 1020
- Clemă de șir cu 12 elemente buc. 2000
- Cleme mobile 2,5 mm. buc. 1079
- Idem 4 mm. buc. 120000
- Priză tripol. bach. 10A. ed. 42 buc. 5000
- Fișă tripol. bach. CP10. ed. 56 buc. 5000
- Priză și fișă tripol. 16A. Cd. 706 buc. 900
- Izolatori corp steatit. kg. 147

CITITORI!

Vreți să vă asigurați primirea cu regularitate a revistei, a suplimentului și a lucrărilor pe care le vom edita în anul 1980 ?

Decupați, completați și expediați de îndată comanda de mai jos.

(numele abonatului) ¹

DATA
Nr.

Către,

„REVISTA ECONOMICĂ” — București
Calea Dorobanților nr. 11—25 — cod. 71131

În baza ofertei dv. nr. 250/1979 dorim să încheiem următoarele abonamente:

— „Revista economică” . . . × . . . lei² =

De asemenea, în calitate de abonați ai revistei, vă rugăm ca la apariția cărților pe care le editați să ne expediați numărul de exemplare înscris în dreptul fiecărei lucrări;

— Legea contractelor economice — comentată și adnotată cu practica arbitrală . . . × 20 lei =

— Transporturile de mărfuri — reglementări interne și internaționale . . . × 20 lei =

— Legislația muncii de la A la Z . . . × 20 lei =

Total =

Facem precizarea că v-am expedit suma de mai sus în contul dv. I.S.I.A.P. nr. 64 51 502 28 B.N.R.S.R. — filiala sect 1, București, cu mandatul poștal din ziua de

Director,

Contabil șef,

¹ Abonații persoane fizice vor trece numele și adresa la care doresc să primească abonamentul.

² La prețul unui abonament se va trece 260 lei de către organizațiile socialiste și 130 lei de către persoanele fizice încadrate în orice formă de învățământ.